

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

لَا إِلَهَ إِلَّا اللَّهُ مُحَمَّدٌ عَبْدُهُ وَرَسُولُهُ

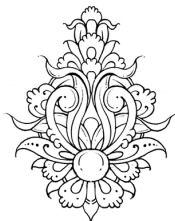

درسهایی از قرآن

کتاب آزمون نهایی

بیست و هفتمین دوره مسابقه درسهایی از قرآن
حجّت الاسلام و المسلمین محسن قرائتی

(دوره متوسطه)

تهیه و تنظیم:
محمد موحدی نژاد

سال تحصیلی ۹۸-۹۷

قرآن درسهایی از

درسهایی از قرآن

کتاب آزمون نهایی

بیست و هفتمین دوره مسابقات درسهایی از قرآن
حجّت الاسلام و المسلمین محسن قرائتی
(دوره متوسطه)

تهیه و تنظیم:	محمد موحدی نژاد
طراحی جلد:	مؤسسه ترویج فرهنگ قرآنی
نوبت چاپ:	زمستان ۱۳۹۷
شمارگان:	۷۰۰۰۰ نسخه

مؤسسه ترویج فرهنگ قرآنی

نشانی: تهران، خیابان فلسطین، کوچه شهید نائی، شماره ۷

تلفن: ۶۶۹۵۵۵۱۵

کد پستی: ۱۴۱۶۸۴۴۴۳۱

فهرست مطالب

مقدمه.....	۹
کربلا و رسیدن به اوج کمالات انسان.....	۱۳
۱- توحید.....	۱۳
۲- نبوت.....	۱۴
۳- رسیدن به یقین.....	۱۴
۴- اقامه نماز.....	۱۴
۵- جهاد در راه خدا.....	۱۵
۶- یکسان بودن آزاد و برده.....	۱۵
۷- تبلیغ.....	۱۵
۸- عفو و بخشش.....	۱۵
۹- توجه به استفاده از حق آزادی.....	۱۵
۱۰- کرامت و احسان.....	۱۶
۱۱- رضایت از خداوند.....	۱۶
۱۲- وفاداری و اطاعت‌پذیری.....	۱۶
۱۳- سبقت گرفتن برای جهاد.....	۱۶
۱۴- دفاع از ناموس.....	۱۷
۱۵- اخلاص.....	۱۷
عزاداری در فرهنگ اسلامی.....	۱۸
۱- تعظیم شعائر الهی.....	۱۸
۲- دفاع از مظلوم و مقابله با ظالم.....	۱۸
۳- مقدس بودن شهید.....	۱۹
۴- اهمیت توجه به رعایت اصول.....	۱۹
ویژگی‌های مکتب امام حسین <small>علیه السلام</small>	۲۱
۱- فراگیر و جهانی بودن.....	۲۱
۲- عملی و کاربردی بودن.....	۲۱

- ۳- غیرت و مقاومت و شجاعت پروری ۲۲
- ۴- اخلاص داشتن ۲۲
- مقابله با برنامه‌های دشمنان دین ۲۳**
- ۱- مقابله با انحراف از دین ۲۳
- ۲- پاسخ به شبهات ۲۳
- ۳- مقابله با تضعیف مرجعیت دینی ۲۴
- ۴- مقابله با منکرات و سرگرمی‌های ناسالم ۲۵
- ۵- بکارگیری شیوه‌های جدید دعوت نسل نو ۲۵
- پیامبر اکرم، الگوی امت اسلام ۲۷**
- نقش الگو در زندگی ۲۷
- نمونه‌هایی از شیوه زندگی پیامبر اکرم ۲۷
- نیاز بشر به پیامبران الهی ۳۰**
- راه‌های شناخت پیامبران ۳۰
- نیاز به رهبران آسمانی ۳۰
- نیاز به ایجاد نشاط و انگیزه ۳۱
- ارتباط با خدا ۳۲
- امدادهای الهی ۳۳**
- ۱- گشایش، بعد از سختی ۳۳
- ۲- پیروزی و نجات ۳۴
- ۳- ایجاد آرامش و امنیت ۳۵
- ۴- اعطای حکومت به صالحان ۳۵
- وظایف ما در برابر رسول خدا و اهل بیت ۳۶**
- ۱- ایمان و اطاعت ۳۶
- ۲- رجوع به حکم خدا و رسول ۳۷
- ۳- پرداخت امور مالی واجب ۳۷
- ۴- احترام و تواضع ۳۸
- ۵- مخالفت با آداب و رسوم غیر منطقی جاهلی ۳۸
- سیمای اهل ایمان ۳۹**
- ۱- نحوه ارتباط با دوست و دشمن ۳۹
- ۲- تلاش برای دنیا و آخرت ۴۰
- ۳- استقلال داشتن ۴۰

- ۴۱..... داشتن درجات متفاوت
- ۴۲..... ریشه دار بودن ایمان در دل
- ۴۳..... رحمت و محبت، محور آموزه‌های دین
- ۴۳..... پیامبر رحمت
- ۴۳..... وسعت و گستردگی رحمت الهی
- ۴۴..... نعمت‌ها، نشانه رحمت الهی
- ۴۵..... خودکفایی و استقلال
- ۴۵..... ۱- استقلال امت اسلامی
- ۴۵..... ۲- تولید محصولات چندمنظوره
- ۴۶..... ۳- کشف استعدادها و عزم بر استفاده از آنها
- ۴۶..... ۴- استمداد از خداوند
- ۴۶..... ۵- مشورت
- ۴۷..... ۶- فراگیری علم و دانش جهت دار
- ۴۸..... ملاک‌های انتخاب در زندگی
- ۴۸..... ۱- راه خدا
- ۴۸..... ۲- تلاش برای تربیت نسل نو
- ۴۸..... ۳- کارهای ماندگار
- ۴۹..... ۴- تازه و به روز بودن
- ۴۹..... ۵- تحمل کارهای سخت
- ۴۹..... ۶- صرفه‌جویی و استفاده از فرصت‌ها
- ۵۰..... ۷- امید به وعده الهی
- ۵۱..... راه‌های دوری از اسراف
- ۵۱..... ۱- برنامه‌ریزی صحیح برای زندگی
- ۵۱..... ۲- جهت‌دهی به مسیر بندگی
- ۵۲..... ۳- میانه‌روی
- ۵۲..... ۴- تعمیر، به جای تعویض و تغییر بی‌مورد
- ۵۳..... ۵- اولویت‌بندی در امور
- ۵۳..... ۶- مشارکت در کارها
- ۵۴..... ارزش‌های انقلاب اسلامی
- ۵۴..... ۱- استقلال سیاسی
- ۵۴..... ۲- نورچشمی، ممنوع!

- ۳- خطر اسراف و مصرف‌زدگی..... ۵۵
- ۴- بهره‌گیری صحیح، از نعمت..... ۵۶
- ۵- خطر شایعه‌پراکنی و زودباوری..... ۵۶
- ۶- خطر تفرقه و دودستگی..... ۵۷
- شجره طیبه (حضرت زهرا و انقلاب اسلامی)..... ۵۸
- شجره طیبه در قرآن..... ۵۸
- حضرت زهرا، نمونه شجره طیبه..... ۵۹
- کارهای خدایی، نمونه شجره طیبه..... ۵۹
- انقلاب اسلامی، نمونه شجره طیبه..... ۵۹
- حکومت اسلامی و اقامه نماز..... ۶۱
- لزوم معنویت، در کنار تحصیل..... ۶۱
- جایگاه نماز..... ۶۱
- نماز، مهم‌ترین کار فرهنگی دینی..... ۶۲
- اقامه نماز و قرآن..... ۶۲
- نقش نماز در غفلت‌زدایی..... ۶۳
- حکومت اسلامی و ارزشهای دینی..... ۶۴
- اقامه نماز، توصیه همه پیامبران..... ۶۴
- دلها به دست خدا است..... ۶۴
- همسانی زن و مرد در کمالات..... ۶۵
- استقلال انسان در فکر و عقیده..... ۶۵
- جایگاه شرم و حیا..... ۶۶
- نشانه‌های حیات طیبه..... ۶۷
- لزوم اخلاق..... ۶۷
- اقامه نماز..... ۶۷
- تربیت فرزند..... ۶۸
- همراه بودن ایمان و عمل..... ۶۸
- انواع حیات بشری..... ۶۹

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

﴿إِنَّ هَذَا الْقُرْآنَ يَهْدِي لِلَّتِي هِيَ أَقْوَمُ وَيُبَشِّرُ الْمُؤْمِنِينَ الَّذِينَ يَعْمَلُونَ الصَّالِحَاتِ أَنَّ لَهُمْ أَجْرًا كَبِيرًا﴾ (اسراء، ۹)

مقدمه

خداوند در کنار نور فطرت و عقل، نور قرآن را برای انسان‌ها قرار داده است، نوری که برای بشریت روشنگری می‌نماید، و پنهانی‌ها را نمایان می‌کند و حقایق را آشکار و اباطیل را بر کنار و شبهه‌ها را برطرف می‌گرداند و به بیراهه رفتگان را راهنمایی می‌کند و آنهایی که راه هدایت را در پیش گرفته‌اند بر هدایتشان می‌افزاید.

قرآن، کتابی است که «لایاتیه الباطل من بین یدیه ولا من خلفه» نه اکنون و نه در آینده، باطل در آن راه نخواهد یافت و حقایق آن را دگرگون نخواهد ساخت». (فصلت، ۴۲) کتابی است که شب قدر به سبب نزول آن، عظمت یافت. «انا انزلناه فی لیلۃ القدر». (قدر، ۱)

رسول خدا ﷺ فرمودند:

«این قرآن نور روشن، ریسمان محکم فضیلت بزرگ و مرتبه بلندی است و مایه شفا و سعادت است. هر کس از قرآن روشنایی طلب نماید خداوند او را منور فرماید و اگر آموزش را به آن واگذارد خداوند او را حفظ کند و هر کس به قرآن توسل جوید خداوند نجاتش بخشد و هر کس ملازم قرآن شود بلند مرتبه گردد و هر کس که از آن طلب شفا کند خداوند او را شفا دهد و کسی که آن را مقدم بر هر چیزی بدارد خداوند او را هدایت کند و هر که از غیر قرآن هدایت طلبد او را به حالت گمراهی واگذارد و کسی

که با آن انس و الفت داشته باشد خداوند او را به سعادت می‌رساند و کسی که آن را پیشوا و مقتدا و محل اعتماد خود در رجوع کردن به آن قرار دهد او را در بهشت جای داده و زندگی سالم و با آرامشی را برایش مهیا می‌سازد».

پس، بر ماست که مشعل فروزان الهی را، بر قلب و روح تاریکمان، بتابانیم و زندگیمان با نور و شمیم قرآن منور و عطر آگین سازیم. لذا با این نگاه و با تبعیت از کلام پر نور مقام معظم رهبری (دام ظلّه العالی) که می‌فرمایند: «اشاعه و ترویج فرهنگ قرآنی، سنگین‌ترین مسئولیت نظام اسلامی است» برنامه تلویزیونی درسهایی از قرآن با کلام شیوا و جذّاب حضرت حجت الاسلام و المسلمین استاد قرائتی توانسته است علاوه بر توده مردم و خانواده‌ها، دانش آموزان را با خود همراه و همدل نماید. در این راستا مؤسسه ترویج فرهنگ قرآنی تلاش نموده است با همکاری و مشارکت آموزش و پرورش زمینه حضور مستمر و فعال دانش آموزان را در مسابقه هفتگی درسهایی از قرآن فراهم نماید.

این مؤسسه در سال تحصیلی ۹۷-۹۸ در بیست و هفتمین دوره مسابقات درسهایی از قرآن اقدام به تهیه و تدوین و چاپ این دوره نموده است تا دانش آموزان عزیز و کوشا در دوره متوسطه با مطالعه آن حضور چشم‌گیری در آزمون نهایی مسابقه داشته باشند تا بیشتر با قرآن و مفاهیم آن آشنا و مانوس باشند.

در پایان از همکاری مسئولین آموزش و پرورش به ویژه مروّجان، مدیران و دست اندرکاران مسابقه درسهایی از قرآن استان و شهرستان‌ها و نیز از اداره کل قرآن، عترت و نماز وزارت آموزش و پرورش که همکاری و مساعدت را داشته‌اند، صمیمانه تشکر و قدردانی می‌گردد.

مؤسسه ترویج فرهنگ قرآنی

باسمه تعالی درسهایی از قرآن

توسعه و ترویج فرهنگ قرآنی در جامعه‌ی اسلامی به ویژه در بین فرهنگیان، پیش‌تازان عرصه‌ی علم و ادب همواره از برنامه‌های اصلی و مهم فعالان و دلسوزان نظام تعلیم و تربیت کشور بوده است، به منظور ایجاد زمینه تدبیر در آیات قرآن و آموزش مهارت‌های اجتماعی در زندگی با استفاده از منبع علم و حکمت لایزال الهی در بین اقشار مختلف جامعه به خصوص جوانان و نوجوانان مؤسسه فرهنگی درسهایی از قرآن در این مسیر نقش بی‌بدیلی را ایفا کرده است. در این بین شایسته است به حق از تلاش‌های دانشمند فرزانه جناب حجة الاسلام و المسلمین آقای قرائتی مروج برنامه‌ی وزین درسهایی از قرآن یاد نمود، عزیزی که عمر پربرکت خود را در راه اعتلای قرآن و معارف کلام الهی و انتقال آن به شیفتگان قرآن و اهل بیت علیهم‌السلام سپری نموده است، بدون شک باید اذعان نمود، یکی از برنامه‌های موفق و تأثیرگذار در بخش تبلیغ و ترویج رسانه‌ی ملی، «درسهایی از قرآن»

می باشد که مخاطبان زیادی را از همه ی قشرهای جامعه به خود جذب نموده است، کلام بلیغ و شیوای استاد در ارائه آموزه های قرآن کریم ، اثر بخشی مضاعف را به دنبال داشته است،

مشتاقان کلام وحی در نظام تعلیم و تربیت همکاران عزیز فرهنگی به عنوان مخاطبان خاص و همیشگی سهم عمده ای را در تشویق و ترغیب دانش آموزان به شرکت فعال در برنامه درسهایی از قرآن داشته اند، بی تردید یکی از با اهمیت ترین فعالیت هایی است که با همکاری اداره کل قرآن عترة و نماز در ساحت اعتقادی و مذهبی در مدارس کشور اجرا شده است و به اذعان همگان مفید و مؤثر بوده است. امید است با تلاش های جهادگونه پیشتازان سنگر علم و معرفت شاهد تعمیم و فراگیری بیشتر فعالیت های حوزه قرآن، عترة و نماز در مدارس کشور باشیم،

در همین جا مناسب است از تلاش های ارزنده ی همکاران بزرگوار در مؤسسه ی گرانقدر ترویج و فرهنگ قرآنی خصوصا حضرت حجت الاسلام و المسلمین جناب آقای موحدی نژاد تشکر و قدردانی نمایم، مؤید درگاه حق تعالی باشید.

محمد رضا مسیب زاده

مدیرکل قرآن، عترة و نماز

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
«الهی أنظنی بالهدی و ألهمنی التّوی»

کربلا و رسیدن به اوج کمالات انسان

اوج گرفتن کمالات

همه برنامه و مخلوقات خداوند، «احسن» یعنی: بهترین است. مثل محصلی که همه نمرات فیزیک و ریاضی و شیمی و ورزش و اخلاقش بیست است. مثلاً: قرآن می‌فرماید: «أَحْسَنَ كُلِّ شَيْءٍ خَلَقَهُ» (سجده، ۷) هرچه آفریده، بهترین است. «أَحْسَنَ تَقْوِيمٍ» (تین، ۴) ساختمان خلقت انسان بهترین است. «أَحْسَنَ الْقَصَصِ» (یوسف، ۳) قصه‌های قرآن بهترین قصه‌ها است.

در کربلا هم این چنین بود، اکنون به چند نمونه از آن‌ها اشاره می‌کنیم؛

۱- توحید

امام حسین علیه السلام فرمود:

«لا مَعْبُودَ سِوَاكَ»؛ خدایا! هیچ موجودی جز تو لیاقت معبود و خدا بودن را ندارد.

این معنای توحید واقعی است که در کربلا دیده می‌شود. این در صورتی است که بنا به فرموده قرآن: ایمان اکثر مردم، صد در صد خالص نیست، بلکه آلوده به شرک است. ﴿وَمَا يُؤْمِنُ أَكْثَرُهُمْ بِاللَّهِ إِلَّا وَهُمْ مُشْرِكُونَ﴾. (یوسف، ۱۰۶)

همه امور ما به دست خداوند است، اما بعضی فکر می‌کنند که خوشبختی آن‌ها در گرو گرفتن فلان مدرک تحصیلی و یا فلان مقام و منصب و یا ازدواج و وصلت با فلان خانواده است.

۲- نبوت

امام حسین علیه السلام فرمود:

«اسیرُ بَسِيرَةٍ جَدِّي»؛ راه من، راهِ جَدِّم پیامبر است.
یعنی؛ امام حسین علیه السلام تجسّم نبوت است.

۳- رسیدن به یقین

آمادگی امام حسین علیه السلام و یاران باوفایش برای شهادت و اسیری در راه خدا، در کربلا، نشانه ایمان و یقین به خدا و قیامت است.

امام خمینی (ره) به مرحوم شهید دکتر بهشتی (ره) فرموده بود: «اگر همه مردم به طرفداری از من و یا بر علیه من شعار دهند یا مرا تنها بگذارند، من راه خود را ادامه خواهم داد». این معنای ایمان و یقین است.

در حدیث هم آمده است:

«مَا أُوتِيَ النَّاسُ أَقْلَ مَنْ الْيَقِينِ»، (کافی، ج ۲، ص ۵۲) هیچ چیزی به اندازه یقین در میان مردم کم نیست.

۴- اقامه نماز

آن حضرت علیه السلام احساس کرد که دشمن می‌خواهد در شب عاشورا حمله کند. به ابا الفضل العباس علیه السلام فرمود: امشب را از آن‌ها مهلت بگیر تا مناجات کرده و خدا را عبادت کنیم، زیرا: «إِنِّي أَحِبُّ الصَّلَاةَ»، من نماز را دوست دارم.

۵- جهاد در راه خدا

در تاریخ بشریت، جنگ زیاد بوده است اما در جهاد امام حسین علیه السلام مسایل استثنایی وجود دارد؛ در تاریخ بشر کدام جنگ و جهاد، یک رزمنده‌اش، علی اصغر شش ماهه و رزمنده دیگرش، حبیب بن مظاهر هفتاد ساله، بوده است؟!

۶- یکسان بودن آزاد و برده

امام حسین علیه السلام هم بالای سر علی اکبر علیه السلام به هنگام شهادت رفت و هم بالای سر برده سیاه (به نام جُون). آیا در زندگی و نظام و ادارات ما در باره رعایت حقوق افراد، به عدالت رفتار می‌شود؟!

۷- تبلیغ

امام حسین علیه السلام برای آگاهی دادن به دشمنان و مخالفان خود، در بین راه مدینه تا مکه و از آنجا تا کربلا و حتی روز عاشورا چند سخنرانی کرده و به طرفداران و حتی دشمنان خود، آگاهی داد.

۸- عفو و بخشش

روز عاشورا و در حال جنگ، مثل حُرَبن یزید ریاحی را که راه را بر امام و اهلبیتش بسته بود، اما بعد، توبه و اظهار پشیمانی کرده و از آن حضرت طلب عفو کرد، حضرت علیه السلام او را بخشید. و عذرخواهی و توبه او را قبول کرد.

۹- توجه به استفاده از حق آزادی

آن حضرت علیه السلام در شب عاشورا، خطاب به اصحاب و یارانش فرمود: «در این تاریکی و دل شب، هر کدام

می‌خواهید بروید و ما را ترک کنید».

۱۰- کرامت و احسان

لشگر حُرَین یزید ریاحی از طرف یزید و ابن زیاد در میانه راه مکه و کربلا، با اینکه راه را بر امام حسین علیه السلام بستند و تقاضا کردند که آن حضرت با یزید بیعت کرده و با او مخالفت نکنند! اما چون هوا گرم و لشگر حرّ، تشنه بودند، آن حضرت علیه السلام به یارانش فرمود: از آبهای خود و آبهایی که ذخیره کرده‌اید، آن‌ها حتی اسبان و حیوانات آن‌ها را هم سیراب کنید.

این علامت و نشانه ایمان، کرامت و انسانیت است.

۱۱- رضایت از خداوند

در تاریخ آمده که آن امام حسین علیه السلام روز عاشورا و به هنگام شهادت، گفت: «الهی رِضاً بِرِضَاک»، خدایا! راضیم به آنچه تو خشنود هستی و به آن رضایت داری.

۱۲- وفاداری و اطاعت‌پذیری

در تاریخ آمده است که همه و یا اکثر یاران امام حسین علیه السلام لحظه آخر، در حالی که آن حضرت بر بالین آن‌ها، حاضر شده بود، به امام عرض می‌کردند که: «أَرْضِیْتَ عَنِّی»، (آقا جان!) آیا از من راضی هستی؟!

۱۳- سبقت گرفتن برای جهاد

در آیاتی متعددی از قرآن، کلمات و جملاتی آمده است، مثل: ﴿فَاسْتَبِقُوا﴾، (بقره، ۱۴۸)، ﴿سَارِعُوا﴾، (آل عمران، ۱۳۳)، ﴿یُسَارِعُونَ فِي الْخَيْرَاتِ﴾، (آل عمران، ۱۱۴)، یعنی: در کارهای خیر، عجله کنید و از دیگران، سبقت بگیرید.

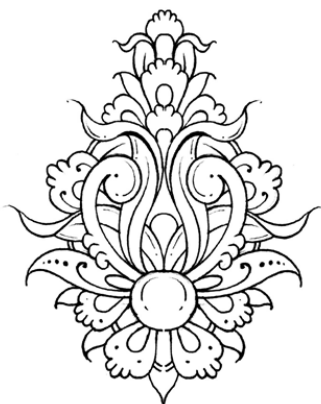
در کربلا هم یارانِ امام حسین علیه السلام برای یاری حق و دفاع از اسلام و قرآن، برای رفتن به میدان رزم، از همدیگر سبقت می‌گرفتند.

۱۴- دفاع از ناموس

آخرین کلمه‌ای که امام حسین علیه السلام در گودی قتلگاه و در لحظات شهادت، (به هنگامی که دشمنان، قصد حمله کردن به خیمه‌های اهل بیت او را داشتند) تکیه به شمشیر داده و فرمود: اگر دین ندارید، مرد و آزاده باشید. زن و بچه من چه گناهی کرده‌اند؟

۱۵- اخلاص

امام حسین علیه السلام در راه خدا جان خود و همه زندگی‌اش را فدا کرد و در گودال قتلگاه و در لحظات شهادت، گفت:
«الهی رِضی بِرِضَائِکَ تَسْلیمًا لِأَمْرِکَ لَا مَعْبُودَ سِوَاکَ»؛
خدایا! راضی به رضای تو و تسلیم امر تو هستم و برای رضای تو تن به این راه و سختی‌ها و مشکلات داده‌ام.

عزاداری در فرهنگ اسلامی

۱- تعظیم شعائر الهی

قرآن می‌فرماید:

﴿وَالْبُدْنَ جَعَلْنَاهَا لَكُمْ مِنْ شَعَائِرِ اللَّهِ﴾، (حج، ۳۶)

یعنی شتر و حیوانی که زائر خانه خدا با خود می‌برد تا در مکه و سرزمین منا قربانی کند، شعائر الله است. در صورتی که هنوز به مکه نرسیده و قربانی هم نشده است. بر این اساس و بطور قطع و یقین، عزاداری برای مصیبت ائمه و امام حسین علیه السلام و یاران او که در راه خدا فداکاری کرده و جان دادند، از شعائر الهی است.

۲- دفاع از مظلوم و مقابله با ظالم

عزاداری، مصداق حمایت از مظلوم است. چون معاویه گفت: «دَفْنَا دَفْنَا» ما اسلام و اهل بیت را نابود و دفن می‌کنیم. پس عزاداری ما (زنده نگه داشتن یاد آن‌ها و) دفاع از امامان و رهبران الهی است که به واسطه ظالمان و ستمگران، مظلومانه شهید شده‌اند.

چنانکه خداوند هم در قرآن، برای کسانی که در تاریخ مظلوم بوده‌اند، روضه می‌خواند. مثلاً:

(در بیان مظلومیت دختر زنده به گور شده می‌فرماید: چرا مشرکان دختران خود را زنده به گور کرده و از داشتن دختر اظهار ناراحتی و ننگ می‌کرده‌اند. (نحل ۵۸ - ۵۹)

حضرت زهرا علیه السلام هم در مسجد روضه خواند و از مظلومیت

و حق غضب شده از علی علیه السلام دفاع کرد.

آری! این عزاداری‌ها هشدار و ارعاب مستکبرین هم هست. یعنی: امام حسین علیه السلام رهبر شیعیان و آزادگان جهان زیر سم اسب رفت. اما تن به ذلت نداد. ما هم پیرو او هستیم و به او اقتدا می‌کنیم.

معنای راهپیمایی بیست میلیونی در اربعین نیز همین است.

۳- مقدّس بودن شهید

در خیلی از کشورها که مسأله شهادت و شهید هم مطرح نیست، به کسانی که در راه دفاع از کشورشان، فداکاری کرده‌اند، احترام می‌گذارند. حتی خیابان و میدان‌هایی را به نام سرباز گمنام نام‌گذاری می‌کنند.

بعد از اینکه آمریکا کشور ژاپن و چین و کره شمالی را بمباران کرد، آن‌ها (به یادبود مردم آن زمان) موزه جنگ برپا کرده‌اند. گرچه مسلمان نیستند، اما نمی‌گذارند یاد مردان فداکار کشورشان فراموش شود. حتی درخت مقدس دارند. چون آن درخت در زمان جنگ، تعدادی از سربازان را پناه داده و از مرگ نجات داده است.

۴- اهمّیت توجه به رعایت اصول

الف) رعایت حقوق مردم

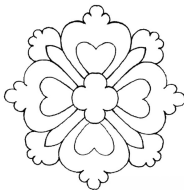
با ایجاد راه‌بندان و مزاحمت توسط دستجات عزاداری و صدای بلندگوها، مردم را اذیت نکنید. گوسفند و حیوان قربانی را در عزاداری‌ها، وسط خیابان نکشید. ممکن است خون او که نجس هست، لباس و بدن افراد را آلوده کرده و با کفش نجس و آلوده وارد مسجد، حسینیه و هیأت شوند.

ب) استفاده و بهره‌گیری از متون قرآنی و متقن
 سؤال: وهابی‌ها می‌گویند: این عزاداری بدعت است، چون
 در اسلام و قرآن تأیید نشده و دلیلی بر آن نداریم!
 جواب می‌گوییم: عزاداری جزء دین است. چون عزاداری،
 یعنی یاد بزرگان و مظلومان، فراموش نشود. قرآن هم در
 آیاتی می‌فرماید:

﴿وَأذْكُرْ فِي الْكِتَابِ إِبْرَاهِيمَ﴾ (مریم، ۴۱)، یاد ابراهیم را زنده
 نگه دار. نگذارید تاریخ فداکاری‌های ابراهیم از بین برود.
 ﴿وَأذْكُرْ فِي الْكِتَابِ مَرْيَمَ﴾ (مریم، ۱۶)، مریم را یاد کن.
 ما هم می‌گوئیم: نام امام حسین علیه السلام، امام زین‌العابدین علیه السلام
 و حضرت زینب علیها السلام و اهل بیت و یاران او که در راه احیای
 دین خدا جانفشانی کردند، نباید فراموش شود.

ج) حفظ حقوق

امام حسین علیه السلام دوم محرم که وارد کربلا شد. محدوده و
 زمین‌های اطراف را خریداری کرد تا حق مردمی که مالک
 آن‌ها هستند، ضایع نشود. و کسانی هم که در زمان‌های بعد
 به عنوان زوَّار می‌آیند، پا در زمین غصبی نگذارند.
 در شب عاشورا هم به یارانش فرمود: هر کس حقّ الناس به
 گردن دارد و به مردم بدهکار است، اینجا نماند. اول باید
 بدهی مردم را بدهد.

ویژگی‌های مکتب امام حسین علیه السلام

۱- فراگیر و جهانی بودن

مکتب و کلاس امام حسین علیه السلام محدودیت، هزینه، آزمون، کنکور، ورودی، مصاحبه، تحقیقات و گزینش، مثل سایر دانشگاه‌ها ندارد. همه رقم انسانی را، با هر نژادی و در هر مکانی از دنیا می‌پذیرد. در لشگرش، جوانان بنی‌هاشم، حبیب‌ابن مظاهر هشتاد ساله و قاسم سیزده ساله و برده سیاه حبشی و... هست.

نمونه گستردگی و فراگیری مکتب امام حسین علیه السلام راهپیمایی اربعین، با شرکت کنندگانی از سراسر دنیا است.

۲- عملی و کاربردی بودن

کربلا دانشگاه عملی است. مثلاً: در وفاداری، حضرت ابوالفضل هنگامی که با لب تشنه به آب رسید، برای اینکه آب را هرچه زودتر به خیمه‌ها برساند، خود از آب ننوشید.

شاعر در این باره می‌گوید:

عقل گفتا که بنوش تشنه لبی

عشق گفتا: مگر بی ادبی!

عقل گفتا که بنوش جان به لب است

عشق گفتا که حسین تشنه لب است

کربلا، دانشگاه و کلاس جهشی و تحول است. حربن یزید ریاحی که فرمانده دشمن است، منقلب شده و توبه کرده و قهرمان لشگر حق می‌شود.

۳- غیرت و مقاومت و شجاعت پروری

حضور در روضه‌های امام حسین علیه السلام شور آفرین، مقاوم و شجاع‌پرور و غیورساز است. چون از روی عشق و علاقه است. اما مدرسه و دانشگاه، بیشتر برای گذراندن ترم و واحد و رسیدن به مدرک است.

نمونه‌ها: حضرت ابراهیم علیه السلام از جانب خدا (جهت امتحان و آزمایش) مأمور شد که اسماعیل را در راه خدا قربانی کند و او پذیرفت، گرچه در پایان شهادتی در کار نبود، مهم تسلیم بودن است. ولی در کربلا زمانی که امام حسین علیه السلام به یاران خود فرمود: هر کسی می‌خواهد برود و هر که با من باشد، فردا شهید می‌شود. وقتی به حضرت قاسم فرمود: مرگ در پیش تو چگونه است؟ در جواب عمویش گفت: «أَحْلَى مِنْ الْعَسَلِ»، مرگ در راه خدا برای من از عسل شیرین‌تر است. آری! در کربلا سیزده ساله فقط تسلیم نشد، بلکه گفت: من عاشق هستم و فردا هم در این راه شهید شد.

یا حضرت ابوالفضل علیه السلام هنگامی که به آب رسید، خوردن و نخوردن خیلی طول نمی‌کشید، اما آن غیرت و مقاومت او مهم است. یا علی اصغر شش ماهه که به میدان آورده شد، اگر آب هم می‌خورد، آیا بعد از آن دشمن به او رحم می‌کرد؟ مهم ایستادگی و مقاومت و فداکاری امام در راه دین است.

۴- اخلاص داشتن

در کربلا امام حسین علیه السلام و یارانش برای رضای خدا فداکاری کردند. آن حضرت در حال شهادت گفت: «الهی رضی برضائک»، برای رضای تو به این عرصه پا نهاده‌ایم.

مقابله با برنامه‌های دشمنان دین

۱- مقابله با انحراف از دین

دشمن می‌خواهد به هر شکلی راه خدا را ببندد. می‌خواهد مثلاً رهبری مثل امام خمینی علیه السلام و کشوری مثل جمهوری اسلامی نباشد. قرآن در این باره می‌فرماید:

﴿يَصُدُّونَ عَنْ سَبِيلِ اللَّهِ﴾، دشمنان، مانع راه خدا می‌شوند.
﴿وَيَبْغُونَهَا عِوَجًا﴾ (اعراف، ۴۵)، و می‌خواهند راه حق را کج و به انحراف بکشانند.

بدعت‌گذاری می‌کنند. بدعت، یعنی: با سلیقه خود، (نه دستور خدا و پیامبر و امام معصوم) مطالب و مسایلی را که جزء دین نیست، در دین داخل کنیم. مثل اینکه بعضی عقیده دارند که عدد سیزده نحس است. یا اگر عطسه کردی صبر کن و کاری که می‌خواهی انجام بدهی، انجام نده. و حال آنکه این‌ها دروغ است.

حدیث داریم: وقتی امام زمان علیه السلام ظهور می‌کنند، چون آن حضرت با بدعت‌ها و خرافات زیادی که در دین و در طول زمان‌ها داخل دین شده است مخالفت می‌کند، عده‌ای می‌گویند: ایشان دین جدیدی آورده است. در حالی که مردم به مرور زمان، به اشتباه، به آن بدعت‌ها اعتقاد پیدا کرده‌اند!

۲- پاسخ به شبهات

القای شبهه و شبهه پراکنی، از طرف دشمنان اسلام در طول تاریخ، یک خطر بوده و امروز هم هست. به خصوص از

طریق (فضای مجازی و) دستگاه‌های گسترده و پر سرعت امروزی، مثل اینترنت و ماهواره (وتلفن همراه)، بعضی از مطالب را با سرعت چند دقیقه و ثانیه در دنیا، پخش می‌کنند. آری! ایجاد شبهه، مثل یک تیغ است. زمانی که به پای یک نفر، گرچه قهرمان باشد برود، او را از راه رفتن می‌اندازد. یک شبهه هم که به فکر یکی می‌رود، اگر قدرتِ پاسخگویی به آن را نداشته باشد، بدبین می‌شود.

لذا برای رفع شبهات و القائاتِ دشمنان و پاسخ به سؤالاتِ افراد، به خصوص نسل جوان باید برنامه‌ریزی کرد و به خصوص از مناسبت‌هایی مثل ماهِ رمضان و محرم که هزاران نفر از طلاب عزیز برای تبلیغ به دورترین نقاط می‌روند، بیشتر استفاده کرد.

رسانه‌ها و دبیران و معلمان قرآن و دینی هم می‌توانند سهم و اثرگذاریِ خوبی در این جهت داشته باشند.

۳- مقابله با تضعیف مرجعیت دینی

اگر تاریخ را نگاه و مطالعه کنیم، خواهیم دید که با اینکه پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله چقدر به مردم سفارش کرد که با قرآن و اهلیت علیه السلام همراه باشید تا هرگز گمراه نشوید، اما از آن طرف دشمنانِ اسلام هم به سختی تلاش کرده و هزینه کردند و امروز هم زیادتر خرج می‌کنند تا قرآن و اهلیت علیه السلام و مرجعیت و رهبران دینی و طرفداران آن‌ها را در فشار و تنگنا و انزوا قرار دهند تا مردم توسط آن‌ها هدایت نشوند.

و حال آنکه اگر فشار و تلاش برای منزوی کردن پیشوایان و رهبران دینی، در طول تاریخ زیاد بوده اما ما با یقین علما و

فقیهانی را برای راهنمایی و دینداری خود انتخاب می‌کنیم که عادل و به دور از هوا و هوس و گرایش به دنیا باشند. گرچه احتمال اشتباه کردن هم در آن‌ها هست. اما با اشتباهات ما و دیگران قابل مقایسه نیست. ما در پیروی از آن‌ها حجت شرعی و عقلی داریم. مثل پزشک که ممکن است اشتباه هم بکند، اما عقل می‌گوید: برای بازیابی سلامت خود از او تبعیت کن و تسلیم نسخه او باش.

۴- مقابله با منکرات و سرگرمی‌های ناسالم

در قرآن آمده است که ترویج منکر و نهی از معروف، از نشانه‌های کافران و منافقان است؛
﴿الْمُنَافِقُونَ وَالْمُنَافِقَاتُ بَعْضُهُمْ مِنْ بَعْضٍ يَأْمُرُونَ بِالْمُنْكَرِ وَ يَنْهَوْنَ عَنِ الْمَعْرُوفِ...﴾ (توبه، ۶۷)؛ مردان و زنان منافق، از یکدیگرند (از یک قماش هستند)، به منکر فرمان می‌دهند و از معروف نهی می‌کنند.

البته گاهی می‌بینیم بعضی از برنامه‌های زندگی ما، یا رادیو و تلویزیون، لغو و بیهوده است. یعنی: هیچ اثر مثبت اعتقادی، اخلاقی، اجتماعی، علمی و امثال این‌ها را ندارد. مشغول شدن به سرگرمی و کارهای بیهوده هم خواست دشمنان است که ما به فکر اصلاح خود و جامعه نباشیم.

۵- بکارگیری شیوه‌های جدید دعوت نسل نو

باید بفهمیم که تهاجم دشمنان از کجا و کدام طرف و با چه ترفند و مکر و حيله‌ای است. مثلاً: قرآن می‌فرماید: «آنگاه پس از آنان، جانشینان بد و ناشایسته‌ای آمدند که نماز را ضایع کردند و هوسها را پیروی کردند...» (مریم، ۵۹)

البته ما دین خود را از طریق وحی و پیامبر و امامان معصوم علیهم السلام می‌گیریم، نه از افراد مختلف. زیرا اگر آنها منحرف و خراب هم شدند، فکر نکنیم که اشکال در دین است، بلکه مشکل در آن افرادی است که از راه خدا و دین، منحرف شده‌اند.

پیامبر اکرم ﷺ، الگوی امت اسلام

نقش الگو در زندگی

انسان الگوظلب است و دوست دارد که در بخش‌های مختلف زندگی، مثل اخلاق و رفتار و تحصیل و ورزش، با داشتن عکس و یا لباسی خود را به یک فرد موفق در این امور شبیه کند.

امام خمینی (ره) درباره یک نوجوان سیزده ساله (شهید حسین فهمیده) که حاضر شد جانش را در راه نجات کشور بدهد، فرمود: او رهبر و الگوی ما است.

«الگو» واقعیات زندگی را برای انسان، عیان، ظاهر و ملموس می‌کند. دیگر مسایل و مطالب و ارزشها، صرفاً ذهنی نخواهد بود. قرآن می‌فرماید:

﴿ لَقَدْ كَانَ لَكُمْ فِي رَسُولِ اللَّهِ أُسْوَةٌ حَسَنَةٌ لِّمَن كَانَ يَرْجُوا اللَّهَ وَ الْيَوْمَ الْآخِرَ وَ ذَكَرَ اللَّهَ كَثِيرًا ﴾ (احزاب، ۲۱)

همانا برای شما در (سیره‌ی) رسول خدا الگو و سرمشقی نیکوست، (البته) برای کسانی که به خدا و روز قیامت امید دارند و خدا را بسیار یاد می‌کنند.

نمونه‌هایی از شیوه زندگی پیامبر اکرم ﷺ

الف) جهت رعایت بهداشت و مقابله با میکروب‌ها، آن‌هم در ۱۴۰۰ سال قبل، لباس‌هایش را در ظرف آبی می‌جوشاند. این بهترین و سریع‌ترین روش مقابله با میکروب است.

ب) لباس سفید می‌پوشید و دیگران را هم به آن سفارش

می‌کرد. یکی از محاسن آن این است که در لباس روشن، زود چرک آن معلوم می‌شود. به عکس آنکه ما فکر می‌کنیم که رنگ لباس تیره باشد تا چرک آن زود معلوم نشود.

ج) در جهت اهمیت دادن و شاید ترویج به مسواک زدن، مسواک را پشت گوش خود می‌گذاشت.

د) در توجه و اهمیت دادن به کسب علم و دانش، آن حضرت می‌فرماید: «اطْلُبُوا الْعِلْمَ مِنَ الْمَهْدِ إِلَى اللَّحْدِ»، ز گهواره تا گور دانش بجوئید.

این یعنی ما در اسلام، فارغ التحصیل نداریم. تحصیل، همیشه و در همه جا ادامه دارد. گاهی سر کلاس و گاهی هم با سیر و سفر در زمین و آسمان و... است.

ه) استقلال طلبی

در تاریخ می‌خوانیم: پیامبر اکرم صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ در مسیر سفر به طائف، خسته شد، نشست و به درختی تکیه داد. اما آن هنگامی که متوجه شد که آن درخت متعلق به یک یهودی دشمن است، فوراً از آن درخت جدا شد. تا به همین مقدار هم به بیگانگان وابسته نباشد و استقلال خود را حفظ فرماید.

امام حسین عَلَيْهِ السَّلَام نیز در عاشورا به ما درس داد که من زیر سم اسب می‌روم، ولی هرگز زیر بار زور و ذلت و خواری و بیعت با ستمگران نمی‌روم.

و) اخلاق نیکو و عظیم

خداوند در قرآن خطاب به پیامبر صَلَّى اللهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ می‌فرماید:

﴿وَإِنَّكَ لَعَلَىٰ خُلُقٍ عَظِيمٍ﴾ (قلم، ۴)

و حَقّاً که تو بر اخلاق بزرگی استواری.

این نوع از خطاب از طرف خداوند نسبت به هیچ پیامبر

دیگری نیامده است.

* توجه و هشدار

گاهی در تاریخ و روایاتِ جعلی، مطالبی در روش و سیره پیامبر و ائمه علیهم السلام نقل شده که با اصول اعتقادی و حتی عقلی، قابل قبول نیست، باید فریب آن‌ها را نخوریم، چنانکه پیشوایان معصوم ما در روایاتی فرموده‌اند:

اگر حدیث و مطالبی از ما نقل و گفته شد که با قرآن و کلام خدا سازگاری ندارد و تطبیق نمی‌کند، آن را کنار بگذارید و طرد کنید.

نیاز بشر به پیامبران الهی

راه‌های شناخت پیامبران

الف) «معجزه» از ریشه «عَجَز»، یعنی: کاری کند که دیگران در انجام آن و یا مشابه آن عاجز و ناتوان باشند. معجزه حقیقت و واقعیت دارد و به خواست و اراده خداوند انجام می‌شود و لذا با سحر و جادو و امثال آن که کسب و یادگیری‌اش برای دیگران هم مقدور هست، مثل کار مرتاضان هندی، فرق می‌کند.

ب) از طریق کتاب‌های آسمانی و سخنان تحریف نشده پیامبران پیشین.

ج) از راه جمع آوری قرائن و نشانه‌ها.

د) سلامت و نبود کوچک‌ترین نقطه ضعفی در زندگی آنان. اگر یک دروغ در طول زندگی انبیا بود، مردم می‌گفتند: فلان زمان دروغ گفتی.

نیاز به رهبران آسمانی

چون قبل از ظهور اسلام و امروز هم به شکل دیگری (بلکه بدتر و خطرناک‌تر) بشر، گرفتار جاهلیت بوده و هست، لذا نیاز به رهبران آسمانی (و راهنمایی پیامبران) ضروری است. مثلاً: در زمان جاهلیت قبل و صدر اسلام، (دختر را مایه ننگ خود می‌دانستند و) دختر را زنده به گور و زیر خاک می‌کردند. امروز نیز گروه گروه و مظلومانه انسان‌های بی‌گناه را می‌کشند. قرآن در باره جاهلیت صدر اسلام می‌فرماید:

«و هرگاه یکی از مشرکان به دختردار شدن بشارت داده شود، صورتش از غصه سیاه می‌شود، در حالی که خشم خود را فرو می‌برد. به خاطر بشارت تلخی که به او داده شده، از میان مردم متواری می‌شود (درمانده است که) آیا این دختر را همراه با ننگ و خفت نگاه دارد یا او را در خاک پنهان کند. بدانید که چه بد قضاوت می‌کنند». (نحل، ۵۹-۵۸)

امروزه هم می‌بینیم که مثلاً در یمن با بمباران، دختران و پسران و انسان‌های بی‌گناهی را می‌کشند و آمریکای به ظاهر مدعی و طرفدار حقوق بشر، از آن جنایت‌ها حمایت می‌کند. پس نیاز به راهنمایی پیامبران به این دلیل ضروری است که هرچه در جامعه، فساد بیشتر شود، نیاز به معنویت بیشتر خواهد بود تا فساد را ریشه کن کرده و یا کم‌رنگ کند.

نیاز به ایجاد نشاط و انگیزه

اگر انسان، دغدغه دارد برای اداره و تأمین زندگی، قرآن در مقابل برای رفع یأس و امید داشتن به زندگی، می‌فرماید:

«و چه بسا جنبنده‌ای که نمی‌تواند روزی خود را تأمین کند، خداست که به او و به شما روزی می‌دهد و اوست شنوای دانا». (عنکبوت، ۶۰)

داشتن شور و نشاط و انگیزه، تنها به داشتن علم و دانش و تکنولوژی نیست، چه بسا عالمی که به علمش عمل نمی‌کند، قرآن در باره او می‌فرماید:

﴿كَمْثَلِ الْجِمَارِ يَحْمِلُ أَثْقَارًا﴾ (جمعه، ۵)، مثل الاغی است که کتاب بار کند.

لذا امروزه می‌بینیم که به اسم حقوق بشر و طرفداری به

ظاهر از دموکراسی، انسان‌ها را می‌کشند. کشورهایی که به ظاهر، ترقی و توسعه و دانشگاه دارند، اما فساد بیشتری هم دارند. تکنولوژی پیشرفته‌ای که معنویت درونش نیست. کامپیوتر و وسایل ارتباطی و حسابگری دقیق هست، ولی باز اشتباه و اختلاس هم هست.

لذا برنامه انبیا و نبی مکرم اسلام ﷺ همراه با کتاب آسمانی و قرآن، ایجاد انگیزه و شور و نشاط و توجه به مقصد الهی و هدف زندگی است.

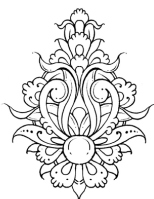
ارتباط با خدا

یکی از مهم‌ترین راه‌های ارتباط با خدا، اقامه نماز است. پیامبر ﷺ فرمود: «نماز، عمود دین و نور چشم من است». نماز است که انسان را از انحراف، فساد و آلودگی دور می‌دارد. قرآن می‌فرماید:

﴿إِنَّ الصَّلَاةَ تَنْهَىٰ عَنِ الْفَحْشَاءِ وَالْمُنْكَرِ﴾، (عنکبوت، ۴۵)

همانا نماز (انسان را) از فحشا و منکر باز می‌دارد.

حدیث داریم: نماز، مثل نهر آب است که انسان روزی چند مرتبه در آن نظافت کرده و آلودگی‌ها را از خود دور کند. مثال کسی که لباس سفیدی را به تن می‌کند، روی زمین سیاه و آلودگی‌ها نمی‌نشیند.

امدادهای الهی

۱- گشایش، بعد از سختی

در زندگی، برای همه مردم ممکن است مشکلاتی مثل سیل، زلزله، تحریم اقتصادی، سوء مدیریت و عملکرد بعضی از مسئولین، تورم و گرانی پیش آید که مردم را در منگنه گذاشته و حتی در عقیده آن‌ها هم اثر منفی بگذارد. در قرآن دوازده بار کلمه «عُسر»، (درد و سختی) و سی و شش بار کلمه «یُسْر»، (گشایش و آسانی) آمده است. مثل ﴿إِنَّ مَعَ الْعُسْرِ يُسْرًا﴾ (انشراح، ۶)، بدرستی که بعد از هر سختی و مشکلی، گشایش و آسانی هست. این وعده قطعی خداوند است.

همچنین در قرآن آیات زیادی در باره نصرت الهی پیامبران و مؤمنان آمده است. مثل:

﴿إِنَّا لَنَنْصُرُ رُسُلَنَا وَ الَّذِينَ آمَنُوا فِي الْحَيَاةِ الدُّنْيَا وَ يَوْمَ يَقُومُ الْأَشْهُادُ﴾، (غافر، ۵۱) همانا ما پیامبران خود و کسانی را که ایمان آورده‌اند، هم در زندگی دنیا و هم روزی که گواهان (برای گواهی دادن) به پا می‌خیزند یاری می‌کنیم.

البته مهم ماندگاری راه و مکتب انبیا و رهبران الهی است. آری! امام حسین علیه السلام و یارانش را در کربلا کشتند، اما بعد از هزار سال راهش باقی مانده است. رضا شاه با ارزش‌ها و مظاهر دینی مثل حوزه و روحانیون و اینکه علما عمامه داشته باشند و حجاب بانوان مسلمان، مخالفت زیاد و سرسختانه‌ای

کرد، اما حوزه و حجاب پابرجا ماند.
شاعر از زبان حضرت رقیه رضی الله عنها می گوید:
شیعیان، قبر من و این شام عبرتخانه است
مدفنم آباد و قبر دشمنم ویرانه است

۲- پیروزی و نجات

در اینجا نمونه‌های پیروزی و نجات را بیان می‌کنیم:

الف) در قرآن آمده است که حضرت نوح علیه السلام ۹۵۰ سال پیامبر بود و تبلیغ دین و مکتب الهی خود را می‌کرد، اما عده کمی به او ایمان آوردند. عذاب الهی بر آن‌ها فرود آمد، آب همه جا را فرا گرفته و آن‌ها که به دین الهی سر فرود نیاورده‌اند، غرق شدند. خداوند فرمان داد:

«و (اکنون) زیر نظر ما و طبق دستور و الهام ما کشتی بساز و درباره‌ی کسانی که ستم کرده‌اند با من سخن مگوی که آنان غرق شدنی هستند... صبر کن که همانا عاقبت (پیروزی)، برای متقین است.» (هود، ۴۹ تا ۳۷)

ب) نجات حضرت ابراهیم علیه السلام از آتش بر افروخته توسط نمرودیان، برای سوزاندن آن حضرت که قرآن می‌فرماید:

«(اما مشرکان لجوج و متعصب) گفتند: اگر می‌خواهید کاری انجام دهید! او را بسوزانید و خدایانتان (بُت‌ها) را یاری کنید. و سرانجام آتشی فراهم آورده و ابراهیم را به درون آن انداختند، اما ما گفتیم: ای آتش! بر ابراهیم سرد و سلامت باش. (انبیاء، ۶۸-۶۹)

ج) نجات حضرت یوسف علیه السلام از قعر چاه قرآن می‌فرماید: برادران یوسف به او حسادت کرده و

تصمیم گرفتند او را به چاه بیاندازند:

«پس چون او را با خود بردند و همگی تصمیم گرفتند که او را در مخفی‌گاه چاه قرار دهند، (تصمیم خود را عملی کردند)». (یوسف، ۱۵)

و بعد می‌فرماید: «به راستی در سرگذشت آنان، برای خردمندان عبرتی است». (یوسف، ۱۱۱)

۳- ایجاد آرامش و امنیت

قرآن در این باره می‌فرماید:

«اوست که آرامش (سکینه) را به دل‌های مؤمنان نازل کرد، تا ایمانی بر ایمانشان بیفزایند و لشکریان آسمان‌ها و زمین برای خداست و خداوند، دانای حکیم است». (فتح، ۴)

کلمه «سکینه» در این آیه به معنای سکون و آرامش است و خداوند این حالت را به هر کس عنایت کند، نتایج بسیاری را برای او در پی دارد، از جمله: از ملامت‌ها نمی‌هراسد، توکل دارد، اگر چیزی را از دست بدهد، غمناک نمی‌شود و اگر چیزی را به دست آورد، طغیان و نافرمانی نمی‌کند.

۴- اعطای حکومت به صالحان

خداوند در باره واگذاری و اعطای حکومت، به صالحان، می‌فرماید: «همانا ما قبلاً به آل ابراهیم (که شما از نسل او هستید نیز) کتاب آسمانی و حکمت و سلطنت بزرگی دادیم. (چرا اکنون به آل محمد ندهیم؟). (نساء، ۵۴)

در قرآن آمده است که حضرت سلیمان عليه السلام و حضرت یوسف عليه السلام و حضرت ابراهیم عليه السلام و ذوالقرنین، به حکومت رسیدند.

وظایف ما در برابر رسول خدا و اهل بیت علیهم السلام

۱- ایمان و اطاعت

قرآن می‌فرماید: «إِنَّمَا الْمُؤْمِنُونَ الَّذِينَ آمَنُوا بِاللَّهِ وَرَسُولِهِ...»
(نور، ۶۲) مؤمنان (واقعی) تنها کسانی هستند که به خدا
و پیامبرش ایمان آورند.

و در آیه دیگر می‌فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید!
خدا را اطاعت کنید و از رسول (نیز) پیروی نمایید و
کارهایتان را باطل نسازید». (محمد، ۳۳)
ممکن است کسی ایمان بیاورد ولی اطاعت نکند. مثلاً:
عکس امام خمینی (ره) را می‌زند، ولی به خط و راه او نمی‌رود.
خاطره تاریخی:

دو نفر برای اینکه اول زمین و باغ خود را آبیاری کنند،
اختلاف کردند و برای حل آن، خدمت پیامبر اکرم صلی الله علیه و آله
رسیدند، بعد از اینکه آن حضرت به نفع یکی قضاوت
فرمودند، دیگری ناراحت شده و به ناحق ادعا کرد که
قضاوت جانبدارانه و فامیلی بوده است. لذا آیه نازل شد:

«نه چنین است؛ به پرودگارت سوگند، که ایمان (واقعی)
نمی‌آورند مگر زمانی که در مشاجرات و نزاع‌های خود، تو را
داور قرار دهند، و در دل خود هیچ‌گونه احساس ناراحتی از
قضاوت تو نداشته باشند (و در برابر داوری تو) کاملاً تسلیم
باشند». (نساء، ۶۵)

چطور در برابر یک پزشک و یا حتی یک مکانیک ماشین،

تسلیم هستیم، اما در مقابل خدا و پیامبرش، تسلیم نیستیم؟!

۲- رجوع به حکم خدا و رسول

رجوع و پذیرش حکم خدا و رسولش، به خصوص در اختلافات، نشانه و شرط ایمان ما است. قرآن می‌فرماید:

«ای کسانی که ایمان آورده‌اید! خدا را اطاعت کنید و از رسول و اولی الامر (جانشینان پیامبر) اطاعت کنید. پس اگر درباره چیزی نزاع کردید آن را به حکم خدا و پیامبر ارجاع دهید، اگر به خدا و قیامت ایمان دارید». (نساء، ۵۹)

پس اگر بین مسلمانان اختلاف و نزاعی شد، باید ببینیم خدا و پیامبرش چه حکمی دارند، قانون خدا چیست، نه اینکه قوانین بین الملل چه می‌گویند! این مراجع بین المللی تا به حال چه خدمتی برای ما انجام داده‌اند؟! برای مردم مظلوم یمن چه قدم مثبتی برداشتند؟! پنجاه سال است برای مردم مظلوم فلسطین چه کار کرده‌اند؟! هشت سال ایران عزیز، زیر بمباران صدام و حامیانش بود چکار کردند?!

۳- پرداخت امور مالی واجب

کسی که به خدا و پیامبر و قیامت، اعتقاد دارد باید در امور مالی هم، مثل بقیه امور، بر اساس حکم خدا و پیامبرش عمل کند. برای اضافی از درآمد و خرج سالیانه خود، طبق دستور برای پرداخت خمس و سهم امام عمل کند. کسی هم که دارای درآمد گندم و یا سایر موارد مشمول زکات است، به عنوان زکات و در سایر موارد هم طبق دستور، عمل و انجام وظیفه نماید. کشاورزی نگوید که: زحمت و کاشت خودم هست. بله! اما: ابر و باد و مه و خورشید و فلک، (به اراده

خداوند) در کارند، تا تو نانی به کف آری و به غفلت نخوری. بله! این موارد باید زیر نظر مجتهد در موارد مربوطه خرج و هزینه شود، آن مجتهد هم باید عادل، با تقوا، باسوادتر، باشد. البته! قابل توجه است که پرداخت مالیات و امثال آن، جایگزین آن امور واجب مثل خمس و زکات نمی‌شود.

۴- احترام و تواضع

قرآن می‌فرماید: ادب در مقابل پیامبر ﷺ نشانه تقوا است: «همانا کسانی که نزد پیامبر (از روی ادب و احترام) صدایشان را پایین می‌آورند، آنان کسانی هستند که خداوند دل‌هایشان را برای (پذیرش) تقوا آزمایش (و آماده) کرده و آمرزش و پاداش بزرگ مخصوص آنها است». (حجرات، ۳) کلمه «غَضَّ» در این آیه به معنای پایین آوردن و کوتاه کردن است. پس اگر ادب در کلام لازم است، در رفتار و کردار، به طریق اولی لازم است. چون آهسته سخن گفتن، نشانه ادب، تواضع، وقار و آرامش انسان است.

۵- مخالفت با آداب و رسوم غیر منطقی جاهلی

پیامبر اکرم ﷺ با وحی و منطق، با آداب و رسوم غلط جاهلی مخالفت می‌فرمود. لذا قرآن می‌فرماید: «وهیچ مرد و زن با ایمانی حق ندارند هنگامی که خدا و رسولش امری را مقرر کنند، از جانب خود امر دیگری را اختیار کنند و هر کس خدا و رسولش را نافرمانی نماید، بدون شک به گمراهی آشکاری گرفتار شده است». (احزاب، ۳۶)

سیمای اهل ایمان

۱- نحوه ارتباط با دوست و دشمن

قرآن می‌فرماید: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ وَالَّذِينَ مَعَهُ أَشِدَّاءُ عَلَى الْكُفَّارِ رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ...﴾، (فتح، ۲۹) محمد، رسول خداست و کسانی که با او هستند، بر کفار، سخت و در میان خودشان مهربانند.

«مَعَهُ» یعنی: همراه پیامبر ﷺ باشیم و از او جدا نشویم و نسبت به دشمنان محکم و استوار باشیم.

قبل از انقلاب بالاترین فرد کشور، یعنی شاه، از رئیس جمهور آمریکا می‌ترسید. اما بعد از انقلاب، امام خمینی (ره) فرمود: رئیس جمهور آمریکا (با توجه به ظلم و ستم‌هایی که به مردم مسلمان ایران کرده است)، بدانند منفورترین و پست‌ترین افراد نزد ما است.

اما «رُحَمَاءُ بَيْنَهُمْ» یعنی مسلمانان نسبت به همدیگر مهربان هستند. تا آنجا که در روایت داریم:

«مَنْ سَمِعَ رَجُلًا يُنَادِي يَا لَلْمُسْلِمِينَ فَلَمْ يُجِبْهُ فَلَيْسَ بِمُسْلِمٍ»، (بخاری، ج ۷، ص ۳۳۹) اگر کسی صدای مظلومیت مسلمانی را بشنود و به فریاد او نرسد و او را کمک نکند، مسلمان نیست.

داستان صلح حدیبیه؛

پیامبر اکرم ﷺ که در چهل سالگی به پیامبری رسید، سیزده سال و تا ۵۳ سالگی در مکه بود، در فشار بت‌پرست‌ها

به مدینه هجرت کرد. بعد از آن، هر زمان آن حضرت تصمیم می‌گرفت که به مکه برود، مشرکان مکه مانع می‌شدند. تا در یک سفر که حضرت با تعدادی از مسلمانان عازم مکه بودند و آن‌ها مانع شدند، نزدیک بود جنگی رخ دهد، حضرت حاضر به صلح شد و قرار دادی را امضا کردند که به «صلح حدیبیه» معروف شد.

نکته جالب این داستان تاریخی این است که: آن حضرت در امضای صلح‌نامه نوشت: «محمد رسول الله» آن‌ها قبول نکردند. آن حضرت مصلحت دید و «رسول الله» را برداشت. اما از طرف خداوند آیه فوق نازل شد: ﴿مُحَمَّدٌ رَسُولُ اللَّهِ...﴾.

۲- تلاش برای دنیا و آخرت

در قرآن ۱۱۵ مرتبه کلمه «دنیا» و ۱۱۵ مرتبه کلمه «آخرت» آمده است. یعنی تلاش برای هر دو باید باشد. قرآن می‌فرماید:

﴿رَبَّنَا آتِنَا فِي الدُّنْيَا حَسَنَةً وَفِي الْآخِرَةِ حَسَنَةً وَقِنَا عَذَابَ النَّارِ﴾، (بقره، ۲۰۱) پروردگارا! در دنیا به ما نیکی عطا کن و در آخرت نیز نیکی مرحمت فرما و مارا از عذاب آتش نگه‌دار.

۳- استقلال داشتن

خداوند در وصف مؤمنان می‌فرماید: «وصف ایشان (مؤمنان همراه پیامبر)، در تورات و انجیل، مانند زراعتی است که جوانه را از زمین خارج کرده، پس آن را نیرو داده تا سخت شود و بر ساقه خود بایستد، آن گونه که کشاورزان را به شگفتی و شادی وامی‌دارد. تا خداوند به واسطه مؤمنان کفار را به خشم آورد». (فتح، ۲۹)

پس از این آیه و مثال زدن به زراعت و جوانه که به ثمر می‌رسد، استفاده می‌شود که جامعه اسلامی باید روی پای خودش بایستد. امت پیامبر ﷺ کسانی هستند که روی پای خودشان ایستاده و مستقل باشند.

بر همین اساس است که رهبر فرزانه انقلاب فرمود: کالای ایرانی را حمایت کنید. یعنی: روی پای خودمان بایستیم.

۴- داشتن درجات متفاوت

همه مؤمنان در داشتن ایمان، تقوا و عمل در ردیف و درجه یکسان نیستند، حتی اگر از اصحاب پیامبر ﷺ باشند.

قرآن می‌فرماید: «ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر فاسقی برای شما خبری مهم آورد تحقیق کنید، مبادا (از روی زودباوری و شتاب‌زدگی تصمیم بگیرید و) ناآگاهانه به گروهی آسیب رسانید، سپس از کرده‌ی خود پشیمان شوید». (حجرات، ۶)

بر اساس روایات متعدد از طرق شیعه و سنی، این آیه درباره «ولیدبن عقبه» از اصحاب پیامبر ﷺ است که خبر خلاف واقع به آن حضرت داده و فاسق شمرده شده است.

البته! روشن است که فسق ولیدبن عقبه، از ابتدا روشن نبود و گرنه پیامبر ﷺ شخص فاسق را به عنوان نماینده خود به مأموریت نمی‌فرستاد.

از طرف دیگر، از اصحاب پیامبر ﷺ سلمان هم هست که به مقامی از درجه ایمان، تقوا و عمل می‌رسد که پیامبر در باره او می‌فرماید: «سلمان منّا اهل البیت» سلمان از ما اهل بیت است.

۵- ریشه دار بودن ایمان در دل

ممکن است ما وارد بر اسلام شده باشیم، اما اسلام در دل ما جای نگرفته و ریشه دار نشده باشد.

با آنکه قرآن می‌فرماید:

﴿يَدْخُلُونَ فِي دِينِ اللَّهِ أَفْوَاجًا﴾، (نصر، ۲) افراد زیادی، گروه گروه، در دین داخل شده‌اند.

اما در جای دیگر می‌فرماید: ﴿قُلْ لَمْ تُؤْمِنُوا وَ لَكِنْ قُولُوا أَسْلَمْنَا وَ لَمَّا يَدْخُلِ الْإِيمَانُ فِي قُلُوبِكُمْ﴾، (حجرات، ۱۴) گفتند: ما ایمان آورده‌ایم، به آنان بگو: شما هنوز ایمان نیاورده‌اید، بلکه بگوئید: اسلام آورده‌ایم و هنوز ایمان در دل‌های شما وارد نشده است.

از نشانه‌های ریشه دار شدن ایمان، استواری، استقامت و صبر و تحمل کردن مشکلات در راه دین است.

* خاطره‌ای از اسیر آزاده مرحوم حجة الاسلام ابوترابی

بر اساس آیه ۱۴۱ سوره نساء که می‌فرماید: «و خداوند هرگز راهی برای سلطه‌ی کفار بر مسلمانان قرار نداده است». مرحوم آقای ابوترابی که در جنگ تحمیلی صدام، اسیر شده و در زندان‌های عراق، بسیار شکنجه شده بود، حاضر نشد در مصاحبه با صلیب سرخ جهانی از آن شکنجه‌ها حرفی بزند، (چون آن‌ها مسلمان نبودند) تا مبادا آن‌ها بر یک کشور اسلامی (گرچه دشمن باشد) زور و سلطه پیدا کنند.

اما سرهنگ شکنجه‌گر ایشان وقتی از بزرگواری و کرامت ایشان مطلع می‌شود، از او نسبت به شکنجه‌ها عذرخواهی می‌کند.

رحمت و محبت، محور آموزه‌های دین

پیامبر رحمت

خداوند در توصیف پیامبرش، می‌فرماید:

﴿وَمَا أَرْسَلْنَاكَ إِلَّا رَحْمَةً لِّلْعَالَمِينَ﴾، (انبیاء، ۱۰۷) و ما تو را رحمتی برای جهانیان فرستادیم.

خداوند «رَبِّ الْعَالَمِينَ» و رسولش «رحمة للعالمین» است؛ یعنی تربیت واقعی انسان‌ها در سایه هدایت انبیا امکان‌پذیر است. و همه احکام و دستوراتی که پیامبر اسلام ﷺ آورده حتی جهاد، حدود و قصاص و سایر کیفرها و قوانین جزایی، برای جامعه بشری، رحمت است.

رسول گرامی اسلام ﷺ حتی برای ملائکه مقرب الهی نیز رحمت است. در حدیثی می‌خوانیم که جبرئیل به پیامبر ﷺ اظهار داشت که رحمت تو مرا نیز شامل شد. (تفسیر مجمع‌البیان)

وسعت و گستردگی رحمت الهی

در قرآن بیش از ۵۰۰ آیه، از «رحم» سخن به میان آمده و ۱۶۶ بار کلمه «رحیم» و ۱۵۶ بار «رحمان» آمده است.

خداوند رحمت بر بندگانش را بر خود واجب کرده است: ﴿كُتِبَ عَلَيَّ نَفْسِيهِ الرَّحْمَةَ﴾. (انعام، ۱۲)

آری! رحمت خدا بر همه چیز گسترده است: ﴿وَرَحْمَتِي وَسِعَتْ كُلَّ شَيْءٍ﴾. (اعراف، ۱۵۶)

قرآن می‌فرماید: رحمت و مهربانی از مال و سایر امکانات دنیا بهتر است: ﴿رَحْمَتُ رَبِّكَ خَيْرٌ مِّمَّا يَجْمَعُونَ﴾، (زخرف، ۳۲)

و رحمت پروردگار تو از آنچه آنان می‌اندوزند بهتر است.
سؤال: اگر خدا از مادر مهربان‌تر است، پس جهنم برای چیست؟!

جواب: قرآن می‌فرماید: ﴿جَزَاءٌ وَفَاقًا﴾، (نبأ، ۳۶) (هر کیفری مناسب گناه است. با توجه به عدالت الهی، کیفر و جزا مطابق عقائد و کردار خود انسان است.

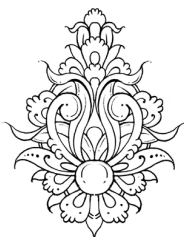
نعمت‌ها، نشانه رحمت الهی

ما با یاد نعمت‌های الهی باید شاکر او بوده و قدر آن‌ها را بدانیم. قرآن می‌فرماید:

﴿يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا اذْكُرُوا نِعْمَةَ اللَّهِ عَلَيْكُمْ...﴾، (احزاب، ۹)
ای کسانی که ایمان آورده‌اید! نعمت خدا را بر خود به یاد آورید.

اما بعضی زمانی که به مشکلی رسیدند، یاد خدا می‌افتند و انابه می‌کنند.

پس از خدا و نعمت‌های او غافل نشویم که غفلت، نشانه سقوط انسان است. چنانکه قرآن می‌فرماید: ﴿أُولَئِكَ كَالْأَنْعَامِ بَلْ هُمْ أَضَلُّ أُولَئِكَ هُمُ الْغَافِلُونَ﴾، (اعراف، ۱۷۹) آنان همچون چهارپایان، بلکه گمراه‌ترند، آنان همان غافلانند.

خودکفایی و استقلال

۱- استقلال امت اسلامی

قرآن در باره استقلال و خودکفایی امت و جامعه اسلامی مثالی زده و می‌فرماید:

﴿كَزَّرِعِ أَخْرَجَ شَطْأَهُ فَآزَرَهُ فَاسْتَغْلَظَ فَاسْتَوَىٰ عَلَىٰ سُوقِهِ﴾،
مانند زراعتی است که جوانه را از زمین خارج کرده، پس آن را نیرو داده تا سخت شود و بر ساقه خود بایستد. (فتح، ۲۹)

از این آیه و مثالی که در آن آمده است استفاده می‌شود که امت اسلامی باید قدرتمند و خودکفا شده تا بتواند روی پای خودش بایستد و نیازی به بیگانگان نداشته باشد.

البته! باید کارها و محصولات، با کیفیت عالی به داخل و خارج عرضه شود.

همین طور که آمریکا ما را تحریم می‌کند، ما ایرانی‌ها هم می‌توانیم آمریکا را تحریم کنیم. مقام معظم رهبری توصیه و سفارش فرمود به استفاده مردم از کالای ایرانی. اگر مردم ایران به این رهنمود عمل کنند، دشمنان ما سیلی محکمی می‌خورند. اما اگر به آن عمل نشود، کار پیش نمی‌رود و ما باید برای همیشه به دیگران وابسته باشیم.

۲- تولید محصولات چندمنظوره

از حضرت موسی عَلَيْهِ السَّلَام سؤال شد: ﴿وَمَا تِلْكَ يَمِينِكَ يَا مُوسَى﴾ (طه، ۱۷) این چیست در دست تو؟
آن حضرت در پاسخ گفت:

۱. این عصای من است که بر آن تکیه می‌دهم.
۲. با آن برای گوسفندانم (از درختان) برگ می‌ریزم.
۳. در آن منافع دیگری (نیز) برای من است.
مثلاً: می‌شود با تأسیس و ساختن یک سالن مناسب و حساب شده به عنوان سالنی برای اقامه نماز جماعت و سخنرانی و ورزش کردن و غذا خوری از آن استفاده کرد.

۳- کشف استعدادها و عزم بر استفاده از آنها

مثلاً: از یک نفر می‌پرسیم: برای دویدن، چقدر توان داری؟ می‌گوید: دو کیلومتر. اما اگر گرگی او را دنبال کند، شاید سی کیلومتر می‌دود. معلوم می‌شود که سی کیلومتر استعداد دارد اما به اندازه دو کیلومتر از آن استفاده می‌کند.
مثلاً: افرادی هستند که پولهای خود را به بانک سپرده‌اند. در حالی که می‌توانند مشکلات تعدادی از جوانان را به شکل‌های مختلف حل کنند.

۴- استمداد از خداوند

خداوند صنعت کشتی‌سازی را به حضرت نوح علیه السلام وحی فرمود: «(و از جانب ما) به نوح وحی گردید، و (اکنون) زیر نظر ما و طبق دستور و الهام ما کشتی بساز». (هود، ۳۶-۳۷)
پس توجه به حضور خداوند، به انسان نشاط و دلگرمی می‌دهد و او را در برابر ناگواری‌ها مقاوم می‌کند.
آری، ابتکارات و اختراعات صنعتی بشر، از الهامات الهی است و کشتی‌سازی هم تاریخی بس طولانی دارد.

۵- مشورت

مشورت با مردم و مواردی با خبرگان هر موضوع و فنی،

یکی از عوامل موفقیت در جهت استقلال و خودکفایی است. قرآن می‌فرماید:

«(ای رسول ما!) در امور با آنان مشورت نما، پس هنگامی که تصمیم گرفتی، (قاطع باش و) بر خدا توکل کن. براستی که خداوند توکل کنندگان را دوست دارد». (آل عمران، ۱۵۹)

کلمه «شُور» در اصل به معنی مکیدن شیره گل‌ها توسط زنبور است. در مشورت کردن نیز انسان بهترین نظریه‌ها را جذب می‌کند. مولوی می‌گوید:

کاین خردها چون مصابیح، انور است

بیست مصباح، از یکی روشن‌تر است

۶- فراگیری علم و دانش جهت دار

تشویق و ترغیب اسلام برای فراگیری و گسترش علم و دانش در همه زمینه‌ها، قابل وصف نیست.

البته گاهی به عنوان پژوهش و تحقیق، تلاش‌هایی می‌شود، اما خاصیت چندان و یا هیچ اثر و نفعی ندارد.

* خاطره‌ای از امام خمینی(ره)

آیت الله سبحانی می‌گفت: به خدمت امام خمینی(ره) عرض کردم، ایام محرم و ماه رمضان که به مناطق برای تبلیغ و منبر می‌رویم از تحقیق باز می‌مانیم. ایشان فرمود: تحقیق را برای چه چیز می‌خواهی؟ تحقیقی خوب است که مردم هم از آن استفاده کرده، نفعی ببرند و هدایت شوند.

حال! تحقیق می‌کند تا پایان‌نامه نوشته و مدرک لیسانس و دکترا گرفته و یا در حوزه علمیه به سطوح بالاتر برسد. نفعش برای جامعه و مردم چیست؟!

ملاک‌های انتخاب در زندگی

۱- راه خدا

در قرآن آیات زیادی داریم که می‌فرماید: «فی سبیل الله» یعنی: کارهایمان را برای رضا و خشنودی خدا انجام بدهیم. مثلاً:

﴿قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾، کشته می‌شوند در راه خدا.

﴿قَاتِلُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾، جنگ می‌کنند در راه خدا.

﴿جَاهِدُوا فِي سَبِيلِ اللَّهِ﴾، جهاد می‌کنند در راه خدا.

﴿هاجروا فی سبیل الله﴾، مهاجرت می‌کنند در راه خدا.

یعنی: خط و راه را گم نکنید. بدانید که: دنیا، بی‌ارزش و پست است و ریاست و مقامش چیزی نیست.

۲- تلاش برای تربیت نسل نو

امام صادق علیه السلام فرمود:

«عَلَيْكَ بِالْأَحْدَاثِ فَإِنَّهُمْ أَسْرَعُ إِلَى كُلِّ خَيْرٍ»، بر شما باد به

تربیت نسل نو. چون ثمربخشی آنها بهتر و زودتر است.

آری! این تلاش، زیربنایی است. چون مسیر رشد و ترقی در

همه امور از اینجا است. در آموزش و پرورش هم، تربیت از

دوره ابتدایی مهم‌تر است.

۳- کارهای ماندگار

انتخاب کارهای ما مقطعی و موسمی نباشد و تا کار ماندگار

هست، به سراغ کارهای موقت نرویم. شاه عباس کاروانسرا

ساخته از آن روز تا الآن، چهارصد سال پایرجا مانده است.

چرا برای هدیه گل بدهیم که خشک می‌شود، کتاب‌های مفید را هدیه بدهیم. مثلاً: اگر فرزندی متولد شده، کتاب کودک نوشته حجه‌الاسلام فلسفی (ره) را به او هدیه کنیم. و اگر ازدواج کرده، کتاب آئین همسررداری آیت الله ابراهیم امینی را هدیه بدهیم.

سعی کنیم هدیه‌های ما یکبار مصرف نباشد.

۴- تازه و به روز بودن

حدیث داریم: مسجد رفتن و شرکت در جماعت مسلمانان فایده‌هایی دارد، یکی از آن‌ها: «و علماً مستطرفاً»، علم و دانش و مطالب جدید بر شما افزون می‌شود. تازه و به روز بودن اطلاعات انسان هم یک ارزش است. مثلاً: در آموزش و پرورش، دانش آموزان دختر دبیرستانی، کتاب آئین همسررداری را بخوانند. علم و دانش باید کاربردی و به روز باشد.

آری! اگر دانش دکنترای اقتصاد ما مفید باشد، گرفتاری‌ها و مشکلات اقتصادی کشور ما هم حل می‌شود.

۵- تحمل کارهای سخت

اسلام می‌فرماید: یکی از نشانه‌های مؤمن آن است که در راه خدا کارهای سخت را تحمل کند و راحت طلب نباشد. مثل کار پلیس راه، مرزبانان، کشیک‌ها در بیمارستان‌ها و آتش نشانی. آری! مسلمان باید کارهای سخت را انجام داده و توقع کم هم داشته و کم هزینه باشد.

۶- صرفه‌جویی و استفاده از فرصت‌ها

در مصرف همه چیز، به خصوص عمر خود، اگر صرفه‌جویی

نکنیم، پشیمان شده و حسرت خواهیم خورد.

قرآن می‌فرماید:

«(آنها همچنان به توصیف‌های ناروا و کردارهای زشت خود ادامه می‌دهند) تا زمانی که مرگ به سراغ یکی از آنان آید، می‌گوید: پروردگارا! مرا بازگردان... شاید در آنچه از خود به جای گذاشته‌ام (از مال و ثروت و...)، کار نیکی انجام دهم.»
(مؤمنون، ۹۹-۱۰۰)

مثلاً: از شب‌های طولانی فصل زمستان باید کمال استفاده را در جهت رشد علمی خود داشته باشیم و به دروس و کتاب‌های مدرسه، حوزه و دانشگاه قانع نباشیم. حتی عزیزانی که کسب و کار هم دارند از مطالعه تفسیر قرآن و کتاب‌های مفید بهره‌برداری کنند. استاد ما از امام خمینی(ره) نقل می‌کرد که مرحوم فیض کاشانی(ره) به قدری کتاب نوشته که ما تنها از ورق زدن آن‌ها خسته می‌شویم.

۷- امید به وعده الهی

خداوند در آیات زیادی از قرآن به پیروزی راه حق و پیروزی کسانی که در راه حق، تلاش کرده و می‌کنند، وعده پیروزی و نجات داده است.

این جمله بارها در قرآن تکرار شده است: ﴿لِيُظْهِرَهُ عَلَى الدِّينِ كُلِّهِ﴾، (توبه، ۳۳) یعنی اسلام در دنیا گسترش پیدا خواهد کرد. فرهنگ اسلام بر کره زمین مسلط خواهد شد.

وخطاب به دشمنان اسلام هم فرموده است:

﴿مُوتُوا بَغِيظِكُمْ﴾، (آل عمران، ۱۱۹)

«به خشمستان (در گسترش و پیروزی اسلام) بمیرید.»

راه‌های دوری از اسراف

۱- برنامه‌ریزی صحیح برای زندگی

نعمت‌های خدادادی ما زیاد است، اما ما در امور مختلف مثل نفت، گاز، کتاب و قلم و دفتر، (لوازم التحریر)، مصالح ساختمانی و دارو و درمان، اسراف داریم و کشور پر مصرفی هستیم. اگر مصرف، درست و به اندازه مورد نیاز و بجا باشد، برکاتی هم دارد.

برای کنترل مصرف و دوری از اسراف، در فرهنگ اسلام کلمات و واژه‌هایی مثل «قناعت» بکار رفته است. و در کتاب‌های حدیث و منابع دینی، فصلی به نام «تقدیر المعیشتة» یعنی اندازه‌گیری صحیح در زندگی، آمده است. در حدیث می‌خوانیم: «العقل انک تقتصد فلا تسرف»، نشانه عقل و عاقل، میانه‌روی و دوری از اسراف است.

۲- جهت‌دهی به مسیر بندگی

با جهت‌دهی در امور مختلف زندگی، برای تقویت دینداری استفاده کنیم. مثلاً: می‌خواهی برای دخترت گوشواره بخری، بگو: اگر قرائت نمازت صحیح باشد و در خواندن نماز توجه داشته باشی و یا شب تولد حضرت زهرا علیها السلام باشد. ارتش و سپاه می‌خواهد به افرادی درجه بدهد، یا آموزش و پرورش و دانشگاه می‌خواهد هدیه و جایزه بدهد، در مسجد، نماز جمعه و در اجتماع مسلمان‌ها باشد که دیگران هم تشویق بشوند. درس که می‌خوانیم برای رضای خدا و خدمت به جامعه

باشد. در حدیث سفارش شده است: کارها، از روی تکبر و خودخواهی نباشد.

۳- میانه‌روی

در روایت می‌خوانیم:

«الاسراف یفن الكثير والاقتصاد یمن الكثير»، اسراف مال زیاد را دهن و نابود می‌سازد و میانه‌روی و اعتدال عامل برکت می‌شود.

* خاطره‌ای از امام خمینی (ره)

مرحوم حاج احمد آقا فرزند امام خمینی (ره) می‌گفت: لیوان آبی را برای ایشان بردیم. نصف آن را میل و نصف دیگرش را با یک کاغذ پوشاند تا در زمان دیگری از آن استفاده کند. آری! دور ریختن نصف لیوان آب هم اسراف و از گناهان کبیره است.

با انجام گناه کبیره، انسان عادل، فاسق می‌شود.

۴- تعمیر، به جای تعویض و تغییر بی‌مورد

حدیث در کتاب شریف کافی داریم که فرموده‌اند:

«اصلاح المال من الايمان»، اصلاح (و تعمیر) اموال، نشانه ایمان است.

در تاریخ و قرآن آمده است که حضرت آدم علیه السلام خانه کعبه را بنا کرد و ساخت. با اینکه فاصله زمانی تاریخ زندگی حضرت آدم علیه السلام با حضرت ابراهیم علیه السلام معلوم نیست که چند هزار سال بوده است، اما قرآن می‌فرماید: «و (به یادآور) هنگامی که ابراهیم پایه‌های خانه (کعبه) را با اسماعیل بالا می‌برد...» (بقره، ۱۲۷) (و آن را تعمیر و اصلاح کرد).

از این آیه و آیات و روایات متعدد دیگر استفاده می‌شود که خانه کعبه، از زمان حضرت آدم علیه السلام بوده و حضرت ابراهیم علیه السلام آن را تجدید بنا و اصلاح نموده است.

۵- اولویت‌بندی در امور

در حدیث آمده است: «انفع المال ما قضی به الفرض»، مالی خوب است که خرج واجبات شود.

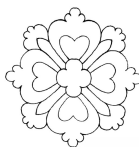
حضرت یوسف علیه السلام برای فرار از قحطی فرمود: از گندم‌ها به قدر ضرورت بخورید و بقیه را با خوشه آن انبار کنید. ﴿فَذَرُوهُ فِي سَبِيلِهِ﴾. (یوسف، ۴۷) یعنی در اقتصاد و مصرف، فکر آینده هم باشید.

این نقتی که ما مصرف می‌کنیم، حق نسل بعد از ما هم هست، پس زیاده‌روی و ولخرجی نکنیم.

۶- مشارکت در کارها

خدا به حضرت موسی علیه السلام گفت: نزد فرعون برو و او را هدایت و نصیحت کن. عرض کرد: خدایا! (در این مأموریت مهم)، برادرم هارون را هم همراه و شریک من در این کار قرار ده: ﴿هَارُونَ أَخِي... وَأَشْرِكُهُ فِي أَمْرِي﴾. (طه، ۳۰-۳۳)

مثل اینکه مقام معظم رهبری فرمودند: «علما و روحانیونی که در اثر کهولت سن و پیری، توان ارتباط با نسل نو را ندارند، از طلبه‌های جوان خوش سلیقه استفاده کنند».

ارزش‌های انقلاب اسلامی

۱- استقلال سیاسی

استقلال، یک ارزش است. قبل از انقلاب اسلامی، مسئولین کشور بیشتر تربیت شده آمریکا بودند و حتی بالاترین مقام کشور، زیر نظر آن‌ها عزل و نصب می‌شد. امروز آمریکا حتی یک بخشدار را هم قدرت بر عزل و نصب او را ندارد. این قدرت سیاسی ایران است.

گرچه ما با دشمنی‌های آمریکا و طرفدارانش در دنیا در طول انقلاب اسلامی، مشکلاتی داشته‌ایم، اما امروز می‌توانیم ادعا کنیم که روی پای خود و مستقل هستیم. دیگران نمی‌توانند به ما امر و نهی کرده و سرنوشت ما را جابجا کنند. البته در نظام اسلامی، توجه به این نکات هم لازم است: الف) توجیه نقاط ضعف حماقت است. اینکه ما بگوییم: مملکت و نظام اداره آن، ما هیچ عیب ندارد.

ب) تضعیف، خیانت است. چون برای ثبات نظام اسلامی، خون‌ها ریخته شده و شهدایی داده‌ایم. انسان‌های خالص و مخلص در طول این چهل سال، زحمات و رنج‌های زیادی کشیده‌اند.

ج) تکمیل، رسالت است. ما باید کمک کنیم، نقاط ضعف را برداشته و در جهت تکمیل کارها، تلاش کنیم.

۲- نورچشمی، ممنوع!

ما در نظام اسلامی، نورچشمی نداریم. حتی اگر پسر

حضرت نوح علیه السلام هم به انحراف رفت، باید به سزای اعمالش برسد. زمانی که عذاب الهی نازل شد، آن حضرت علیه السلام گفت: خدایا! پسرم غرق می‌شود! خداوند فرمود: چون او منحرف شده و نافرمانی کرده، از اهل تو نیست: ﴿إِنَّهُ لَيْسَ مِنْ أَهْلِكَ﴾. (هود، ۴۶)

خداوند در کوتاهی برای اجرای قانون و احکام، حتی پیامبرش را تهدید می‌فرماید: ﴿وَإِنْ لَمْ تَفْعَلْ فَمَا بَلَغْتَ رِسَالَتَهُ﴾، اگر مأموریت خود را انجام ندهی، (و جانشین خود را معرفی نکنی)، رسالت خود را انجام نداده‌ای. (مائده، ۶۷)

۳- خطر اسراف و مصرف‌زدگی

از اسراف باید جلوگیری شود. اگر هر خانه‌ای یک لامپ خاموش کند، چقدر در برق صرفه‌جویی می‌شود. خداوند در قرآن، برای درخت، دو تعبیر و واژه آورده است: یکی اینکه زینت باشد. ﴿وَ زِينَةً﴾. (نحل، ۸) و دیگری اینکه: ثمر و میوه بدهد. ﴿أَثْمَرًا﴾. (انعام، ۹۹ و ۱۴۱) اما ما درخت‌هایی می‌کاریم که قشنگ هست، اما میوه نمی‌دهد. مثلاً: هکتارها زمین، به عنوان پادگان وجود دارد، اما یا درختی در آن نیست و یا اگر هست، میوه‌دار نیست، تا لااقل هزاران سرباز از آن استفاده کنند. قرآن می‌فرماید: ﴿وَأَعِدُّوا لَهُمْ مَا اسْتَطَعْتُمْ مِنْ قُوَّةٍ﴾، هرچه قدرت دارید، (برای رفع نیازها تلاش کرده و خود را) آماده کنید. (انفال، ۶۰) یا مثلاً سعی کنیم، سالن‌هایی که می‌سازیم چند منظوره (نمازخانه، محل سخنرانی، غذاخوری، استراحت و خوابگاه) باشد.

۴- بهره‌گیری صحیح، از نعمت

خداوند نعمت‌های زیادی را در اختیار ما قرار داده است که در قرآن با جمله «سَخَّرَ لَكُمْ»، یعنی در اختیار شما قرار دادیم، آمده است. اما ما مدیریت استفاده خوب و صحیح از آن‌ها را نداریم. مثلاً می‌فرماید:

﴿اللَّهُ الَّذِي خَلَقَ السَّمَوَاتِ وَالْأَرْضَ وَأَنْزَلَ مِنَ السَّمَاءِ مَاءً فَأَخْرَجَ بِهِ مِنَ الثَّمَرَاتِ رِزْقًا لَكُمْ وَسَخَّرَ لَكُمْ...﴾، خداست که آسمان‌ها و زمین را آفرید و از آسمان، آبی فرو فرستاد، پس با آن برای رزق شما از (زمین) میوه‌ها بیرون آورد و کشتی را رام شما نمود تا به فرمان او در دریا به حرکت درآید و برای شما نهرها را مسخّر نمود. و (خداوند) خورشید و ماه را که دائماً در حرکت هستند، برای شما رام نمود و نیز شب و روز را برای شما مسخّر نمود». (ابراهیم، ۳۲-۳۴)

اما در ادامه می‌فرماید: ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَظَلُومٌ كَفَّارٌ﴾، همانا انسان بسیار ستمگر و ناسپاس است.

یا در جای دیگر می‌فرماید: ﴿إِنَّ الْإِنْسَانَ لَيْطَغِي﴾، (علق، ۶) انسان طغیان‌گر است.

۵- خطر شایعه‌پراکنی و زودباوری

امروزه بسیاری از سایت‌ها و خبرگزاری‌های دنیا، با استفاده از زودباوری مردم و شایعه‌پراکنی‌های زیاد، دیوارهای اطمینان را برداشته‌اند.

لذا قرآن به همه ما هشدار داده و می‌فرماید:
«ای کسانی که ایمان آورده‌اید! اگر فاسقی برای شما خبری مهم آورد تحقیق کنید، مبادا (از روی زودباوری و

شتاب‌زدگی تصمیم بگیرید)».

یعنی هرچه شنیده‌اید تحقیق کنید. اگر فاسق است تحقیق کنید. بلکه در محیطی که آلوده به اخبار کذب و شایعات هست، احتیاطاً اگر از طرف عادل هم بود، خبر را تحقیق کنید.

دشمنان، برای اینکه صف‌های محکم رزم مسلمانان را در جبهه بهم بریزند و آن‌ها را سست کنند، شایع کردند که پیامبر ﷺ از دنیا رفته و شهید شده است. آیه نازل شد: «پس آیا اگر او بمیرد و یا کشته شود، شما به (آئین) گذشتگان خود بر می‌گردید؟». (آل عمران، ۱۴۴)

۶- خطر تفرقه و دودستگی

خداوند در قرآن می‌فرماید:

﴿وَاعْتَصِمُوا بِحَبْلِ اللَّهِ جَمِيعًا وَلَا تَفَرَّقُوا﴾، (آل عمران، ۱۰۳)

وهمگی به ریسمان خدا چنگ زنید و پراکنده نشوید.

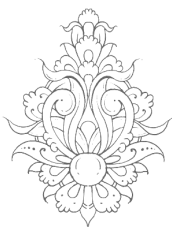
خداوند در آیه دیگر سه رقم عذاب را معرفی می‌فرماید که

یکی از آن‌ها تفرقه است: ﴿أَوْ يَلِسَ كُمْ شَيْعًا﴾. (انعام، ۶۵)

یعنی اختلاف در کنار عذاب آسمانی و عذاب زمینی است.

باید با هم متحد باشیم، تا در جنگ با دشمنان، مشکلات را

حل کنیم.

شجره طیبه (حضرت زهرا و انقلاب اسلامی)

شجره طیبه در قرآن

خداوند در قرآن می‌فرماید:

﴿أَلَمْ تَرَ كَيْفَ ضَرَبَ اللَّهُ مَثَلًا كَلِمَةً طَيِّبَةً كَشَجَرَةٍ طَيِّبَةٍ أَصْلُهَا ثَابِتٌ وَفَرْعُهَا فِي السَّمَاءِ﴾، (ابراهیم، ۲۴)

آیا ندیدی که خداوند چگونه مثل زد؟ کلمه طیبه (سخن و ایمان) پاک همانند درختی پاک است که ریشه‌اش ثابت و شاخه‌اش در آسمان است.

شجره‌ی طیبه و درخت پاک آثاری دارد، مانند: رشد داشتن، پرمیوه بودن، سایه‌دار و پایدار بودن، در همه وقت ثمر دادن. انسان موحد نیز هرگز راکد نیست و آثار ایمانش دائماً در گفتار و اعمالش آشکار است. اعتقادش دایمی است نه موسمی و همواره دیگران را به ایمان و معروف دعوت می‌کند.

در روایات و تفاسیر از چند چیز به عنوان مصداق کلمه طیبه یاد شده است: توحید، ایمان، عقاید صحیح، رهبران آسمانی و یاران آنان.

آری توحید، اصل ثابتی است که در فطرت و عمق جان مردم جای دارد و در تمام اعمال و گفتار و افکار انسان اثر می‌گذارد و در همه وقت و در هر فراز و نشیبی می‌توان از میوه ایمان بهره‌مند شد.

درخت توحید ریشه‌ای ثابت دارد. تهدیدها و توطئه‌ها و

نیش‌ها و نوش‌ها و طاغوت‌ها آن را از پای در نمی‌آورند و اگر در روایات این درخت به پیامبر و اهل بیت او تفسیر شده، به خاطر همین است که دین محمد ﷺ و راه اهل بیتش  در برابر آن همه دشمن، رو به گسترش است و روزی جهانگیر خواهد شد.

حضرت زهرا، نمونه شجره طیبه

خداوند در قرآن خطاب به پیامبر ﷺ می‌فرماید: ﴿إِنَّا أَعْطَيْنَاكَ الْكَوْثَرَ﴾، ما به تو کوثر (خیر زیاد) عطا کردیم. در صورتی که دشمنانش او را «أَبْتَرُ» یعنی به دون نسل می‌پنداشتند. چون پیامبر دو پسر داشت که از دنیا رفته بودند. و از طرفی عرب‌های جاهلی برای دختر ارزشی قائل نبودند. خداوند هم اراده فرمود به ادامه نسل پیامبر ﷺ از طریق حضرت زهرا  که تا امروز همه سیدها از نسل او هستند. در عظمت و جایگاه حضرت زهرا  همین بس که او دختر نبوت، مادر امامت و همسر ولایت است.

کارهای خدایی، نمونه شجره طیبه

حوزه علمیه قم که توسط عالم ربانی به نام حاج شیخ عبدالکریم حائری(ره) حدود هشتاد سال قبل، با اخلاص و برای رضای خدا، برای تربیت عالمان و مبلغان دین تأسیس شد، نمونه شجره طیبه است که امروز آثارش، به ویژه در تربیت طلاب خارجی، جهانگیر شده است.

انقلاب اسلامی، نمونه شجره طیبه

این انقلاب اسلامی ایران ما، به لطف خدا کلمه طیبه شده است. مثل درخت ریشه‌دار، جمهوری اسلامی مستحکم شد.

در طول چهل سال چه بسیار دشمنان اسلام برای ضربه زدن به ما توطئه کردند و بزرگانی مثل آیت الله اشرفی، صدوقی، طباطبایی، اشرفی، و دیگران را ترورهای کرده و شهید کردند. جنگ را بر ما تحمیل کردند. توطئه، طالبان، منافقین، لیبرال‌ها و داعشی‌ها را برای از بین بردن این انقلاب بوجود آوردند. اما اراده خدا تأیید این نظام اسلامی بود. چون امام خمینی(ره)، براساس رضای خدا و اسلام قیام کرد. آری! اگر جمهوری اسلامی اصلش ثابت شد، چون در اعتقادات مردم، خدا و معاد ریشه داشت.

اصولاً چیزی که خدایی باشد، ماندگار است: ﴿وَمَا عِنْدَ اللَّهِ بَاقٍ﴾، (نحل، ۹۶) آن چیزی که برای خداست می‌ماند.

علتی هم که قیام امام حسین علیه السلام و تاریخ کربلا ماندگار شد، چون برای رضای خدا بود. حضرت علیه السلام فرمود: «الهی رضاً برضائک»، خدایا! خشنودم به خشنودی تو.

تغییر رژیم ۲۵۰۰ ساله شاهنشاهی هم از معجزات الهی بود. چون مثلاً شهید بابایی را قبل از انقلاب به آمریکا فرستاد تا خلبان شده و به حکومت شاهنشاهی خدمت کند، اما او انقلاب اسلامی را حمایت کرد و در این راه، شهید شد.

تمام قدرت‌های دنیا در این زمان، مثل ساحران پشتیبان فرعون، برای شکست دادن حضرت موسی علیه السلام متوسل به قدرت خود، سحر و جادو شدند، اما خداوند آن‌ها را شکست داد.

امروز، امام خمینی(ره) و انقلاب اسلامی ایران، اصل شجره و کلمه الهی هستند و سید حسن نصرالله و حزب‌الله لبنان فرع و ثمره آن حرکت و قیام است.

حکومت اسلامی و اقامه نماز

لزوم معنویت، در کنار تحصیل

اگر در حکومت اسلامی، در آموزش و پرورش و دانشگاه فقط به علم و دانش توجه شده و معنویت و نماز نباشد، در کشورهای اروپایی و آمریکایی هم که همین است، پس فرق ما با آنها چیست؟

ارزش جمهوری اسلامی به آن است که افراد در حوزه، دانشگاه و آموزش و پرورش هم درس بخوانند و هم بنده خدا باشند.

الآن آمریکا و اروپا، مشکل علم دارند و یا مشکل اخلاق و معنویت؟!

آری! علم، سیاست و اقتصادی که انسان را از خدا جدا کند، مثل نخعی است که از سوزن جدا می‌شود. نخعی که از سوزن جدا شد، دوختی حاصل نمی‌شود. لذا قرآن می‌فرماید:

﴿كَمَا أَرْسَلْنَا فِيكُمْ رَسُولًا مِّنكُمْ يَتْلُوا عَلَيْكُمْ آيَاتِنَا وَيُزَكِّيكُمْ وَيُعَلِّمُكُمُ...﴾، (بقره، ۱۵۱) همان گونه (که برای هدایت شما) رسولی در میان شما از نوع خودتان فرستادیم تا آیات ما را بر شما بخواند و شمارا تزکیه کند و کتاب و حکمت بیاموزد.

جایگاه نماز

تمام اعمال ما تابع نماز است. اگر نماز قبول شود، باقی کارها قبول می‌شود. مثل اینکه برای پلیس راه، هیچ مدرکی جز گواهینامه رانندگی قابل قبول نیست.

اولین واجب هم در دستورات الهی، نماز است. بقیه احکام اسلام با فاصله و به تدریج نازل شد. اما نماز از همان روزهای اول واجب بودنش اعلام شد.

نماز، مهم‌ترین کار فرهنگی دینی

نماز، در درون فرهنگ ما است و تابلو مسلمانی است. حدیث داریم: «پرچم و تابلوی اسلام، نماز است». این پرچم همیشه باید برافراشته باشد. توجه به نماز و اقامه و ترویج فرهنگ نماز وظیفه همگان، والدین، آموزش و پرورش، دانشگاه و تمامی مراکز است. لقمان به پسرش گفت:

﴿يَا بُنَيَّ أَقِمِ الصَّلَاةَ﴾، (لقمان، ۱۷)

پسرم! نماز را بپا دار.

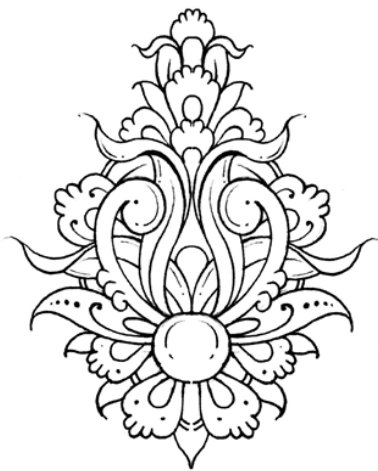
اقامه نماز و قرآن

در قرآن، اقامه نماز و قرآن با هم آمده است: ﴿وَالَّذِينَ يُمَسِّكُونَ بِالْكِتَابِ وَأَقَامُوا الصَّلَاةَ إِنَّا لَا نَضِيعُ أُجْرَ الْمُصْلِحِينَ﴾، (اعراف، ۱۷۰) و کسانی که به کتاب (آسمانی) تمسک می‌جویند و نماز را به پا داشته‌اند، (بدانند که ما) قطعاً پاداش اصلاحگران را تباه نخواهیم کرد.

اینکه بعد از تمسک به قرآن و اقامه نماز می‌فرماید: ﴿إِنَّا لَا نَضِيعُ أُجْرَ الْمُصْلِحِينَ﴾ یعنی: جامعه به دون اقامه این دو، اصلاح نمی‌شود. طبق آمار، بالای ۹۵ درصد از افرادی که در دفاع از اسلام و کشور در جنگ تحمیلی شرکت کرده‌اند، از تربیت شدگان مسجد و فرهنگ نماز بوده‌اند.

نقش نماز در غفلت‌زدایی

مردم و به خصوص نسل نو ما از دو راه غفلت و شهوت گزیده و منحرف می‌شوند و قرآن در سوره حشر آیه ۱۹ و سوره طه آیه ۱۴ می‌فرماید: راه بیمه شدن از این دو عامل انحراف، توجه به نماز و اقامه آن است.

حکومت اسلامی و ارزش‌های دینی

اقامه نماز، توصیه همه پیامبران

واجبی که در طول تاریخ، همه انبیا داشته‌اند، نماز است. قرآن در باره حضرت عیسی علیه السلام که پانصد سال قبل از پیامبر ما بوده است، می‌فرماید:

﴿وَأَوْصَانِي بِالصَّلَاةِ...﴾، (مریم، ۳۱)

من هم سفارش به نماز شده‌ام.

درباره حضرت شعیب علیه السلام قرآن می‌فرماید:

«مردم به او گفتند: ای شعیب! آیا نمازت به تو فرمان می‌دهد که (به ما بگویی) آنچه را که پدرانمان می‌پرستیدند رها کنیم؟» (هود، ۸۷)

و حضرت ابراهیم علیه السلام از خدا این چنین می‌خواهد:

«پروردگارا! مرا برپادارنده نماز قرار ده و از نسل و ذریه‌ام نیز. پروردگارا! دعای مرا (نماز و عبادتم را) بپذیر». (ابراهیم، ۴۰)
آن حضرت علیه السلام با سختی‌های زیاد برای اقامه نماز به مکه هجرت کرد.

دل‌ها به دست خدا است

حضرت ابراهیم بعد از ساختن کعبه از خداوند می‌خواهد:
«پروردگارا! من (یکی) از ذریه‌ام را در وادی (و دره‌ای بی‌آب و) بی‌گیاه، در کنار خانه گرمی و محترم تو ساکن ساختم. پروردگارا! (چنین کردم) تا نماز برپا دارند، پس دل‌های گروهی از مردم را به سوی آنان مایل گردان و آنان را از

ثمرات، روزی ده تا شاید سپاس گزارند. (ابراهیم، ۳۷)

قرآن می‌فرماید:

﴿أَنَّ الْقُوَّةَ لِلَّهِ جَمِيعاً﴾، (بقره، ۱۶۵؛ فاطر، ۱۰) همه قدرت (و

عزّت)، از خداوند است.

و ﴿فَلِلَّهِ الْمَكْرُ جَمِيعاً﴾، (رعد، ۴۲) تدبیر به دست خداوند است.

همسانی زن و مرد در کمالات

قرآن در سوره احزاب آیه ۳۵ می‌فرماید:

«همانا مردان مسلمان و زنان مسلمان، و مردان با ایمان و

زنان با ایمان، و مردان مطیع خدا و زنان مطیع خدا، و

مردان راستگو و زنان راستگو، و مردان شکیبا و زنان شکیبا،

و مردان فروتن و زنان فروتن، و مردان انفاق‌گر و زنان

انفاق‌گر، و مردان روزه‌دار و زنان روزه‌دار، و مردان پاکدامن

و زنان پاکدامن، و مردانی که خدا را بسیار یاد می‌کنند و

زنانی که بسیار به یاد خدا هستند، خداوند برای (همه) آنان

آمزش و پاداشی گرانقدر و بزرگ آماده کرده است.»

یعنی: زن و مرد در زمینه رشد معنوی با هم مساوی

هستند.

استقلال انسان در فکر و عقیده

خداوند در قرآن می‌فرماید:

«و به انسان سفارش کردیم که به پدر و مادر خود نیکی

کند، و اگر آن دو کوشیدند تا چیزی را که بدان علم نداری

شریک من سازی، از ایشان اطاعت مکن.» (عنکبوت، ۸)

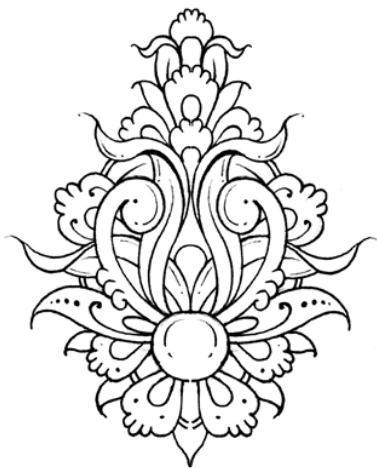
این نشانه آن است که خداوند به انسان، استقلال در عقیده

و فکر عطا فرموده است. البته این به معنای این نیست که ما

از راهنمایی‌های پیامبران، امامان، رهبران دینی، والدین و
مربی‌ان دلسوز استفاده نکنیم.

جایگاه شرم و حیا

در حدیث، دو رقم حیا ذکر شده است؛ حیایی که از روی
عقل است و حیایی که از روی نادانی و احمقی است. «الْحَيَاءُ
حَيَاءَان؛ حَيَاءٌ عَقْلٍ وَ حَيَاءٌ حُمْقٍ». (کافی، ج ۲، ص ۱۰۶)
مثلاً: اگر از استادی در باره موضوعی سؤال شود که او
نمی‌داند، خیلی راحت بگوید: من نمی‌دانم. این نشانه عقل و
فهم او است.

نشانه‌های حیات طیبه

لزوم اخلاق

مشکل امروز دنیا نبود علم و دانش نیست، بلکه نبود اخلاق و نداشتن تقوا است. محور دین هم نماز است. چون کمالی نیست مگر اینکه در نماز جاسازی شده است.

نماز مثل شیر مادر است. همان طور که خداوند همه ویتامین‌هایی که طفل نیاز دارد را در شیر مادر جاسازی کرده، تمام ارزش‌هایی هم که انسان، برای رسیدن به کمال نیاز دارد، در نماز جاسازی کرده است.

یعنی اگر در نماز می‌گوییم: الله اکبر، خدا بزرگ است. پس آمریکا در نزد ما کوچک است.

می‌فرماید: «عَظَّمَ الْخَالِقُ فِي أَنْفُسِهِمْ»، کسی که خالق نزد او بزرگ شد، «فَصَغَرَ مَا دُونَهُ فِي أَعْيُنِهِمْ»، غیر از خدا و خالق در نزد او کوچک خواهد بود. مثل یک زمین چند هزار متری، هرچه با هواپیما به سوی آسمان بالا می‌روی، آن زمین کوچک شده حتی به اندازه یک عدس، در چشم شما می‌شود.

اقامه نماز

خداوند در قرآن می‌فرماید:

«کسانی که اگر آنان را در زمین به قدرت رسانیم، نماز بر

پا می‌دارند». (حج، ۴۱)

پس مؤمن، اولین کارش اقامه نماز است. یعنی: امروز بعد از چهل سال برقراری حکومت اسلامی، ما نباید منطقه‌ای بدون

مسجد و مدرسه و اداره و سازمانی، بدون نمازخانه داشته باشیم.

همه باید حداقل یک کتاب در مورد اسرار نماز بخوانیم. روز قیامت بهشتی‌ها از هم می‌پرسند: چطور شد شما بهشتی شدید؟

در جواب می‌گویند:

﴿قَالُوا إِنَّا كُنَّا قَبْلُ فِي أَهْلِنَا مُشْفِقِينَ﴾، (طور، ۲۶) ما نسبت به (دین و اعتقادات) فرزندانمان دغدغه داشتیم.

در گزینش باید از نماز پرسید: «فکیف صلاته»، (کافی، ج ۳، ص ۴۸۷) نمازش چطور است؟ ما می‌گوییم: مدرکش چیست؟ یکی از وزرای محترم، (دکتر مرندی) خواست بیمارستانی را افتتاح کند، اما زمانی که متوجه شد، بیمارستان همه چیز دارد ولی نمازخانه ندارد، به حالت قهر آنجا را ترک کرد.

تربیتِ فرزند

خداوند خطاب به والدین، در قرآن می‌فرماید:

﴿وَأْمُرْ أَهْلَكَ بِالصَّلَاةِ وَاصْطَبِرْ عَلَيْهَا﴾، (طه، ۱۳۲)

و خانواده‌ات را به نماز فرمان ده و بر آن پایدار باش.

همراه بودنِ ایمان و عمل

قرآن می‌فرماید:

﴿مَنْ عَمِلَ صَالِحًا مِنْ ذَكَرٍ أَوْ أَنْثَىٰ وَهُوَ مُؤْمِنٌ فَلَنُحْيِيَنَّهٗ حَيَاةً طَيِّبَةً﴾، (نحل، ۹۷) هر کس از مرد یا زن که مؤمن باشد

و کار شایسته کند، حتماً به زندگی پاک و پسندیده‌ای زنده‌اش می‌داریم و قطعاً نیکوتر از آنچه انجام داده‌اند، پاداش خواهیم داد.

یعنی: برنامه‌های الهی یک سنت رسمی است. البته عمل صالح، معنای وسیعی دارد که شامل تمام کارهای نیک و خدایسند می‌شود. وایمان، شرط پذیرش و قبولی اعمال است.

انواع حیات بشری

در قرآن چند نوع حیات بیان شده است:

الف) حیات طبیعی.

قرآن می‌فرماید: ﴿يُحْيِي الْأَرْضَ بَعْدَ مَوْتِهَا وَ كَذَلِكَ النُّشُورُ﴾، زمین، (درختان) بعد از (خوابیدن و مردن در زمستان، به اذن خداوند، زنده و) سبز می‌شوند. انسان هم اینچنین، بعد از مردن، (به اراده خداوند) زنده خواهد شد. (روم، ۱۹)

ب) حیات معنوی.

قرآن می‌فرماید: ﴿دَعَاكُمْ لِمَا يُحْيِيكُمْ﴾، (انفال، ۲۴) دعوت پیامبر را بپذیرید. چون می‌خواهد شما را زنده کند.

ج) حیات برزخی.

قرآن می‌فرماید: «خیال نکنید شهدا مرده‌اند، بلکه زنده هستند». (آل عمران، ۱۶۹)

د) حیات سیاسی.

قرآن می‌فرماید: ﴿وَلَكُمْ فِي الْقِصَاصِ حَيَاةٌ يَا أُولِي الْأَلْبَابِ لَعَلَّكُمْ تَتَّقُونَ﴾، (بقره، ۱۷۹) ای خردمندان! برای شما در قصاص، حیات (و زندگی نهفته) است. باشد که شما تقوا پیشه کنید.

یعنی اگر مجرم را اعدام کردیم، جامعه زنده می‌ماند.

«والحمد لله رب العالمين»

فرهنگیان گرامی، اولیاء محترم، دانش آموزان عزیز!
خداوند در قرآن کریم می فرماید: ﴿وَمَا أَرْسَلْنَا مِنْ رَّسُولٍ إِلَّا لِيَلْسَنَ قَوْمِهِ﴾ (ابراهیم، ۴): «ما هیچ پیامبری را، جز به زبان قومش، نفرستادیم». و امروز فضای مجازی، زبان نسل جوان است و بسیاری از اطلاعات خود را از این فضا کسب می کنند...

از آنجایی که برنامه درسهایی از قرآن، حجت الاسلام والمسلمین قرائتی به عنوان مشهورترین برنامه دینی و مذهبی حدود سی و هشت سال است که از رسانه ملی پخش می شود، لذا برای دسترسی آسان و جهت دهی درست مخاطبان سایت‌هایی که از سوی مرکز فرهنگی درسهایی از قرآن و مؤسسه ترویج فرهنگ قرآنی راه‌اندازی شده و حاوی اخبار و اطلاعات و تصاویر، ساعت پخش برنامه، تصویرنوشته‌های موضوعی و مناسبتی، صوت و فیلم تفسیر، نکته‌های ناب، خنده حلال و... ایشان می باشد جهت استفاده عموم و علاقمندان به شرح ذیل می باشد.
دانش آموز عزیز؛

از حضور مستمر و فعال شما هم در مسابقه هفتگی تلویزیونی درسهایی از قرآن تشکر نموده و راه‌یابی شما را به آزمون نهایی کشوری گرامی می‌داریم. مؤسسه ترویج فرهنگ قرآنی با هماهنگی و همکاری دلسوزانه مسئولین محترم وزارت آموزش و پرورش، مدیران و مربیان متعهد مدارس حدود سه دهه متولی برگزاری مسابقه هفتگی درسهایی از قرآن است که هر ساله بیش از ۱۰۰ هزار نفر به مرحله آزمون نهایی راه می‌یابند. شما می‌توانید با مراجعه به سایت‌های زیر اطلاعات بیشتری درباره مفاهیم قرآنی و صدها نکته مفید و خواندنی را مطالعه نمایید و با ایمیل و شماره تماس مؤسسه، با ما در ارتباط باشید. برای دانش آموزانی که به مرحله کشوری راه پیدا می‌کنند، برنامه‌های قرآنی متنوعی باهدایای ارزنده برنامه‌ریزی و پیش‌بینی شده است.

* دانش آموزان عزیز: شما می‌توانید اسامی برگزیدگان آزمون نهایی کشوری و برنامه هفتگی درسهایی از قرآن را در کانال «انس با قرآن» در شبکه‌های اجتماعی به نشانی زیر مشاهده کنید:

پیام‌رسان بله: @tarheonsebaquran

پیام‌رسان ای‌تا: @tarheonsebaquran

پیام‌رسان سروش: @tarheonsebaquran

همچنین می‌توانید نسخه موبایلی کتاب را از کانال انس با قرآن و پایگاه مجازی مؤسسه دریافت نمایید و از امکانات آن بهره‌مند شوید.

پایگاه‌های مجازی:

پایگاه مجازی مؤسسه ترویج فرهنگ قرآنی:

<http://www.tarvijequran.ir>

<http://www.quranschool.ir>

۰۲۱ - ۶۶۹۵۵۵۱۵ - ۱۸

شماره‌های تماس:

۳۰۰۰۱۱۴

سامانه شرکت در مسابقه هفتگی پیامکی:

***

پایگاه مجازی حجت الاسلام والمسلمین قرائتی:

<http://www.gharaati.ir>

پایگاه مجازی:

@mohsen.gharaati

اینستاگرام:

@mohsen.gharaati

پیام‌رسان سروش:

@mohsen.gharaati

پیام‌رسان ای‌تا:

<http://www.aparat.com/gharaati>

کانال آپارات:

۰۹۰۱۵۱۹۷۹۰۴

تلفن ارتباط با شبکه‌های اجتماعی: